

Najaarsnota 2020

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	4
VOORWOORD	6
Voorwoord	7
SAMENVATTING	8
Samenvatting	9
PROGRAMMA'S	12
1. Burger en bestuur.....	13
Inleiding	13
1.1 Dienstverlening.....	13
1.2 Burger en politiek.....	14
1.3 Dorpsgericht werken.....	15
1.4 Openbare orde en veiligheid, crisisbeheersing	16
1.5 Bestuursondersteuning	18
Financiële afwijkingen	18
2. Openbare ruimte	20
Inleiding	20
2.1 Integraal en burgergericht werken.....	20
2.2 Wegen en verkeer	22
2.3 Groen en speelvoorzieningen	26
2.4 Water	28
Financiële afwijkingen	29
Voortgang kapitaalgoederen (kredieten)	31
3. Ruimte, wonen en economie	34
Inleiding	34
3.1 Versterken vrijetijdseconomie	34
3.2 Versterken economische structuur	35
3.3 Wonen.....	36
3.4 Duurzaamheid	37
3.5 Leefomgeving	40
Financiële afwijkingen	42
4. Sociaal domein.....	48
Inleiding	48
4.1 Opgroeien en opvoeden	48
4.2 Zorg voor kwetsbare burgers	52
4.3 Participatie door werk en maatschappelijke inzet	58
4.4 Sport en bewegen	62
4.5 Sociaal culturele accommodaties	64
Financiële afwijkingen	66
Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	71
Financiële afwijkingen	71

Voortgang kapitaalgoederen (kredieten)	72
Overhead	74
Financiële afwijkingen	74
BIJLAGEN	76
1. Begrotingswijziging	77
1. Begrotingswijziging	77
2. Bijlage schuld- en reservepositie	78
2. Bijlage schuld- en reservepositie	78
3. Bijgestelde exploitatieopzetten	80
3. Bijgestelde exploitatieopzetten	80

Voorwoord

Voorwoord

Met haar Najaarsnota legt het college verantwoording aan de raad af over de uitvoering van het beleid over de periode januari – augustus 2020. Het college doet verslag van situaties waarin de uitvoering van het beleid of de financiering daarvan sterk afwijkt van de begroting. Waarbij het college verwacht dat herstel van de situatie binnen de looptijd of het financieel kader van de begroting niet mogelijk zal zijn (afwijkingscategorie rood). Daarnaast informeert het college de raad over situaties waarin de uitvoering van het beleid of de financiering daarvan in zekere mate afwijkt van de begroting. Alle inspanningen zijn gericht op het herstellen van de situatie binnen de looptijd of het financieel kader van de begroting (afwijkingscategorie oranje). Tot slot licht het college situaties toe waarin weliswaar niet van de begroting wordt afgeweken maar waarvan het college het toch relevant vindt om de raad daarover te informeren.

De financiële positie van gemeenten staat onder druk. Zo vragen gemeenten steeds vaker en steeds nadrukkelijker de aandacht van de rijksoverheid voor de oplopende kosten voor de zorg- en hulpverlening in het sociaal domein. Daarnaast heerst er onzekerheid of de rijksoverheid gemeenten volledig zal compenseren voor de nadelige financiële gevolgen van de uitbraak van Covid-19. Verder is het nog onduidelijk wanneer de verdeelsystematiek van het Gemeentefonds zal worden gewijzigd en wat de omvang van het voor gemeenten zoals Drimmelen verwachte negatieve effect zal zijn. Helaas is het wel aannemelijk dat het Rijk - ondanks een tijdelijke opschorting - de opschalingskorting zal handhaven. De opschalingskorting is een bezuiniging van bijna een miljard euro die het Rijk in 2015 doorvoerde met de verwachting dat gemeenten fuseren en daarmee besparen. Het aantal fusies valt echter tegen en de besparingen bij wel gefuseerde gemeenten ook.

Drimmelen analyseert op dit moment een mogelijk nadelig financieel gevolg van de coronacrisis. Een eerste globale schatting in juli resulteerde in - na verrekening van al door het Rijk toegezegde compensaties - een potentieel risico binnen een bandbreedte van € 0,3 tot € 0,6 miljoen. Dit risico is opgenomen in de risicoparagraaf. Bij een daadwerkelijk optreden zal het risico via de algemene reserve kunnen worden afgedekt.

Bij de Voorjaarsnota is ingeschat dat de verdeling van het Gemeentefonds in 2023 zal worden aangepast. En dat Drimmelen in dat jaar voor € 10 per inwoner per jaar zal worden gekort en vervolgens vanaf 2024 voor € 15. Dit uitgangspunt is in deze Najaarsnota gehandhaafd. Net zoals het opnemen van dezelfde bedragen in de risicoparagraaf.

De septembercirculaire is niet meegenomen in deze Najaarsnota. De verschijningsdatum van de circulaire is daarvoor te laat. Het Presidium heeft op 2 september jl. de raadskalender 2021 vastgesteld. Die raadskalender voorziet in behandeling van de Najaarsnota 2021 in november. Op deze manier kan de septembercirculaire volgend jaar wél in de Najaarsnota worden verwerkt.

Samenvatting

Samenvatting

In deze samenvatting worden de situaties genoemd waar de uitvoering van het beleid of de financiering daarvan sterkt afwijkt van de begroting. Waarbij het college verwacht dat herstel binnen de looptijd of het financieel kader van de begroting niet mogelijk zal zijn (afwijkingscategorie rood).

Beleidsafwijkingen

Programma 1 Burger en Bestuur

Binnen Burger en Bestuur is sprake van de volgende belangwekkende beleidsmatige afwijkingen of afwijkingen in het tempo van de uitvoering van het voorgenomen beleid:

- Dorpsonderonsjes: als gevolg van de uitbraak van Covid-19 zijn dorpsonderonsjes stil gevallen. Het is zeer de vraag of er in het najaar van 2020 nog dorpsonderonsjes georganiseerd (kunnen) worden.

Programma 2 Openbare Werken

Binnen Openbare Werken is sprake van de volgende belangwekkende beleidsmatige afwijkingen of afwijkingen in het tempo van de uitvoering van het voorgenomen beleid:

- Mentale toegankelijkheid openbaar vervoer: we stelden vanwege de uitbraak van Covid-19 diverse activiteiten waarvoor al opdracht was richting het najaar uit. Dit betreft veelal dezelfde doelgroep als bij de OV-opstapdagen. Omdat het anders voor deze doelgroep te druk wordt, besloten we de OV-opstapdag dit jaar over te slaan.
- Fietsveilig maken Hoofdstraat Terheijden: door het niet grootschalig aanpakken van de riolering is dit project opnieuw beoordeeld. Bij het toetsen van het nut en noodzaak bleek dat het project voorlopig komt te vervallen. Financieel heeft dit geen gevolgen. Er was nog geen budget geraamd.
- Klassen uitnodigen voor uitleg over de afvalwaterketen: door de uitbraak van Covid-19 nodigen we vooralsnog dit jaar geen klassen meer uit. We vinden het gepast dat we de scholen de ruimte geven hun programma na de schoolvakantie weer op te pakken met alle beperkingen die het coronavirus met zich meebrengt.

Programma 3 Ruimte, Wonen en Economie

Binnen Ruimte, Wonen en Economie is geen sprake van belangwekkende beleidsmatige afwijkingen of afwijkingen in het tempo van de uitvoering van het voorgenomen beleid.

Programma 4 Sociaal Domein

Binnen Sociaal Domein is geen sprake van belangwekkende beleidsmatige afwijkingen of afwijkingen in het tempo van de uitvoering van het voorgenomen beleid.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel zijn de financiële afwijkingen sinds het vaststellen van de Voorjaarsnota opgenomen. Te zien is dat het exploitatieresultaat voor 2020 nadelig wordt beïnvloed voor een bedrag van € 284.000. De invloed van die afwijkingen op toekomstige jaren is verwaarloosbaar klein. Onder de tabel zijn de afwijkingen met een effect op het jaarresultaat van € 100.000 en hoger toegelicht.

Meerjarenperspectief		(bedragen x € 1.000)										
Nr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Progr.	2020		2021		2022		2023		2024	
1	Pensioenvoorziening bestuurders	1	-120	N								
2	Openbaar groen	2	-62	N								
3	Watergangen	2	-67	N	-8	N						
4	Overige grondzaken	3	47	V	19	V	19	V	7	V	7	V
5	Faciliterend grondbeleid	3	47	V								
6	Energietransitie	3			-12	N	-12	N				
7	Afval	3	-22	N								
8	PGB Jeugd	4	-30	N								
9	Lagere energiekosten	Alg.	40	V								
10	Huisvesting	0	45	V								
11	Organisatieontwikkeling	0	-125	N								
	Diversen per saldo		-37	N	-1	N	-1	N	-1	N	-1	N
	Totaal		-284	N	-1	N	7	V	7	V	7	V

Programma 1 Burger en Bestuur

Pensioenvoorziening bestuurders: de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Wet APPA) verlangt van gemeenten om een pensioenvoorziening aan te houden voor burgemeester en wethouders. De hoogte van de dotatie is onder meer afhankelijk van de rekenrente die het ministerie van Binnenlandse Zaken hanteert. Hoe lager de rekenrente, hoe hoger de jaarlijkse dotatie. En andersom. De rekenrente is in 2020 opnieuw gedaald, waardoor een hogere dotatie noodzakelijk is.

Programma 2 Openbare Werken

Geen effecten hoger dan € 100.000.

Programma 3 Ruimte, Wonen en Economie

Geen effecten hoger dan € 100.000.

Programma 4 Sociaal Domein

Geen effecten hoger dan € 100.000.

Algemene dekkingsmiddelen

Geen effecten hoger dan € 100.000.

Overhead

In de kadernota 2021 gaven we aan dat er de afgelopen jaren op bescheiden schaal is geïnvesteerd in de ontwikkeling van kennis en kunde van medewerkers. Dit terwijl nu en in de toekomst een nog nadrukkelijker beroep zal worden gedaan op de persoonlijke vaardigheden van die medewerkers. Grote maatschappelijke ontwikkelingen, zoals in samenspraak zaken ontwikkelen en digitalisering, vragen hierom. Maar ook in onze eigen toekomstvisie is vastgelegd dat gemeente en inwoners: steeds in gesprek zijn, willen samenwerken, keuzes durven maken, flexibel zijn. Om die reden stellen we voor het budget organisatieontwikkeling in 2020 te verhogen met €125.000. Een eventueel

overschot nemen we in december 2020 mee in de budgetoverhevelingen zodat we ook in 2021 extra kunnen investeren.

Resultaat

De financiële afwijkingen leiden tot een bijstelling van het financiële resultaat. Het exploitatieresultaat dat bij de Voorjaarsnota werd voorzien, verslechtert met € 284.000. Het resultaat van de jaren daarna blijft nagenoeg ongewijzigd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo na Voorjaarsnota	159 V	264 V	675 V	431 V	361 V
Storting in Algemene reserve (besluit VJN)	-159 N				
Financiële gevolgen Kadernota 2021	-6 N	-252 N	-174 N	-174 N	-378 N
Financiële gevolgen Najaarsnota 2020	-284 N	-1 N	7 V	7 V	7 V
Resultaat na Najaarsnota 2020	-290 N	11 V	508 V	264 V	-11 N
Saldo van incidentele baten en lasten tot NJN 2020	-1.964 N	-35 N	25 V	0 -	0 -
Saldo van incidentele baten en lasten NJN 2020	-9 N	0	0	0 -	0 -
Structurele begrotingssaldo na Najaarsnota	-2.262 N	-23 N	533 V	264 V	-11 N

Zoals bij de Voorjaarsnota werd opgemerkt leidt de zuivere toepassing van het onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten in 2020 tot een significante verslechtering van het structureel begrotingssaldo. Dat effect is ook - maar in veel mindere mate - merkbaar in 2021. Vanaf 2022 ontstaat een situatie waarin het exploitatieresultaat (nagenoeg) gelijk is aan het structurele resultaat. Incidentele baten en lasten zijn dan nog de uitzondering.

Programma's

1. Burger en bestuur

Inleiding

De hoofddoelstelling van het programma is:

Drimmelen is een veilige gemeente waarin de inwoners, bedrijven en organisaties/verenigingen samen leven, werken en genieten.

In het coalitieprogramma Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN ! staat:

Drimmelen is een veilige gemeente waarin inwoners, bedrijven, organisaties en verenigingen samen leven, werken en genieten. De dienstverlening en service zijn belangrijk. De gemeente is open en benaderbaar. We communiceren met een tijdige, duidelijke boodschap en zijn zo transparant mogelijk. Het dorpsgericht werken is meer dan een subsidieregeling en dit succes zetten we voort met de nadruk op burger- en overheidsparticipatie en een gezamenlijke toekomstvisie.

Het programma is uitgewerkt in vijf thema's. De hierboven benoemde programmadoelstelling is uitgewerkt in de volgende thema's en daarbij behorende subdoelstellingen:

1. Dienstverlening
2. Burger en politiek
3. Dorpsgericht werken
4. Openbare orde en veiligheid, crisisbeheersing
5. Bestuursondersteuning.

1.1 Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Vergroten digitale mogelijkheden

Persoonlijk contact blijft mogelijk. De inwoner kiest zelf welk kanaal hij gebruikt (telefoon, mail, brief of baliebezoek).

Wat gaan we daarvoor doen?

Vaststellen van het ambitieplan dienstverlening en informatievoorziening en hieraan uitvoering geven in 2020

In 2019 stelde de raad de Visie op Dienstverlening vast. Dit visiedocument is een leidraad voor het Ambitieplan Dienstverlening en Informatievoorziening. In het Ambitieplan beschrijven we vanuit verschillende invalshoeken hoe we de dienstverlening en digitale transformatie in Drimmelen realiseren.

Portefeuillehouder: Harry Bakker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Het opstellen van het Ambitieplan, als onderdeel van de uitwerking van het Visiedocument Dienstverlening, heeft vertraging opgelopen. Dit heeft vooral te maken met personele uitval (externe inhuur) en met het

coronavirus; werving loopt hierdoor een aantal maanden vertraging op. Er is echter wel een aantal zaken in gang gezet om het Ambitieplan voor te bereiden en nu reeds concreet uit te werken, denk aan het Onderzoek telefonische bereikbaarheid, afstemming met gemeente Breda over samenwerking/gezamenlijke aanschaf telefonie en het onderzoek inhuur derden (procesoptimalisaties) en er is inmiddels een projectportfolio opgesteld op grond waarvan prioriteiten voor digitaliseringsprojecten bepaald worden. Het ambitieplan zal dit najaar aan de raad gepresenteerd worden.

1.2 Burger en politiek

Wat willen we bereiken?

Er wordt juist, tijdig en volledig gecommuniceerd

Wat gaan we daarvoor doen?

Aandacht voor het versterken van de interne- en externe communicatie

We professionaliseren de interne samenwerking en zorgen ervoor dat het cluster communicatie aan de voorkant betrokken wordt. Bijvoorbeeld door het koppelen van een vaste communicatieadviseur aan een collegelid.

Portefeuillehouder: Harry Bakker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

De eerste stappen hierin zijn gezet. Vanaf half maart is vrijwel alle communicatiecapaciteit ingezet op de coronacrisis. Daardoor loopt dit vertraging op. Tegelijkertijd leert de coronacrisis ons ook weer veel wat we hiervoor kunnen gebruiken.

Basis op orde

We stellen een communicatievisie op. Hierin ligt de focus op strategische advisering. Daarnaast zetten we in op ontwikkelingen waar de huidige tijd en maatschappij om vragen. Denk hierbij aan bijvoorbeeld minder tekst en meer beeld.

Portefeuillehouder: Harry Bakker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

De coronacrisis is een perfecte snelkookpan waarin we ervaring opdoen met meer beeld en minder tekst en het inzetten op ontwikkelingen waar de huidige tijd om vraagt. Het opstellen van de communicatievisie is echter vertraagd omdat we hebben gewacht op de vaststelling van de Toekomstvisie. Daarna kwam de coronacrisis.

Organisatie en bestuur zijn omgevingsbewust en wendbaar

Wat gaan we daarvoor doen?

Inwoners en bestuur nader tot elkaar brengen

De raad wil via de website 'Wij zijn Drimmelen' inwoners betrekken en meningen van inwoners peilen bij belangrijke onderwerpen. Ook wil de raad meer naar buiten treden door bijvoorbeeld op locatie te vergaderen.

Portefeuillehouder: Harry Bakker, Gert de Kok

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Als gevolg van de coronacrisis wordt de digitalisering versneld. Mede als gevolg van de beperkte mogelijkheden tot samenkomsten wordt gezocht naar digitale alternatieven, ook voor het peilen van de mening van inwoners bij grote projecten als bijvoorbeeld de omgevingsvisie, structuurvisie en Sociaal Cultureel Dorpshart Made. Het naar buiten treden door de raad behoort vanwege de coronasituatie op dit moment niet tot de mogelijkheden. De informatieronde is hiervoor geschikt, maar deze wordt op dit moment digitaal gehouden.

1.3 Dorpsgericht werken

Wat willen we bereiken?

Gemeente Drimmelen stimuleert inwoners om mee te denken, te doen en zelf dingen op te pakken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Dorpsonderonsjes

De dorpsonderonsjes zijn activiteiten binnen de subsidieregeling Samen aan de Slag. In het coalitieakkoord zijn ze dorpsontbijten genoemd. Hiermee is in 2019 gestart. Deze regeling loopt in 2020 door.

Portefeuillehouder: Harry Bakker

Startdatum: 02-09-2019 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Als gevolg van het coronavirus zijn dorpsonderonsjes stil gevallen. Het is zeer de vraag of er in het najaar van 2020 nog dorpsonderonsjes georganiseerd (kunnen) worden.

Meet and Match

Meet and match brengt maatschappelijke initiatieven samen, in de breedste zin van het woord.

Portefeuillehouder: Harry Bakker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Initiatieven op dit vlak liggen stil als gevolg van het coronavirus.

Samen aan de slag

Deze subsidieregeling startte tijdens de vorige coalitieperiode en is in deze collegeperiode verlengd. Inwoners maken hiervan dankbaar gebruik en dit verwachten we ook de komende jaren.

Portefeuillehouder: Harry Bakker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Voor 2020 zijn weer de nodige aanvragen gedaan op basis van deze regeling. Als gevolg van het coronavirus stagneert de uitvoering. Daar waar van de subsidie, die al verstrekt is, geen gebruik is of wordt gemaakt, wordt gevraagd deze terug te storten. Op een ander moment kan alsnog een (vereenvoudigde) aanvraag opnieuw ingediend worden.

Daarnaast wordt voor de rest van het jaar 2020 een verruiming van de regeling voorgesteld.

Verantwoordelijkheid en deskundigheid van inwoner tot zijn recht laten komen

Dit doen we door gebruik te maken van kennis en inzet van inwoners en samen te zoeken naar structurele oplossingen en inzet.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering van de visie Dorpsgericht werken (DGW) 3.0

We gaan door met projecten die goed lopen. Daarnaast verankeren we de werkwijze nog meer in de organisatie. Denk daarbij aan een inwerkprogramma DGW en trainingen voor nieuwe medewerkers.

Portefeuillehouder: Harry Bakker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Als gevolg van het coronavirus kon nog geen aandacht gegeven worden aan inwerkprogramma's en trainingen voor nieuwe medewerkers.

1.4 Openbare orde en veiligheid, crisisbeheersing

Wat willen we bereiken?

Daadkrachtige aanpak van veiligheidsvraagstukken en onveiligheidsgevoelens

Veiligheidsvraagstukken pakken we daadkrachtig en integraal met ketenpartners aan. Zo ontstaat een omgeving waarin inwoners, bedrijven en bezoekers veilig kunnen wonen, werken en recreëren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering prioriteiten integraal veiligheidsbeleid

Jeugd en Veiligheid, High Impact Crimes, Ondernijning en Zorg en Veiligheid. Dat zijn de vier prioriteiten van het integrale veiligheidsbeleid. Elk jaar stellen we een

Uitvoeringsprogramma op waarin staat hoe we deze prioriteiten aandacht geven en uitvoeren.

Portefeuillehouder: Gert de Kok

Startdatum: 01-01-2019 Einddatum: 31-12-2020

■ **Kwaliteit**

Covid-19 heeft invloed op de vier prioriteiten van 2020.

1. Jeugd en Veiligheid: door Covid-19 en sluiting van de scholen is een stijging van jeugdoverlast en vernielingen waarneembaar. De stijging in de cijfers van overlast hangt ook samen met extra toezicht op jeugd in de lockdown periode.
2. High Impact Crimes: positief aan het advies om thuis te blijven en thuis te werken is dat het aantal inbraken in de gemeente sterk is afgenomen.
3. Ondermijning: de aanpak van ondermijning in de vorm van integrale (BIT-)acties en geplande awareness bijeenkomsten heeft stilgelegen. In het najaar proberen we, afhankelijk van de beschikbare politiecapaciteit, een inhaalslag te maken. In september begint een stagiair die zich gaat bezighouden met weerbaarheid en bewustwording. Er loopt momenteel één handhavingknelpunt in samenwerking met het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum).
4. Zorg en Veiligheid: Er is goed contact met de wijk-GGD'er, in het najaar wordt een bijeenkomst bijgewoond over de meldcode, MaSS-overleggen (regionale overleggen waar complexe problematieken door middel van zorgconferenties worden besproken) vinden plaats en er lopen twee casussen vanuit onze gemeente bij het Zorg- en Veiligheidshuis Baronie.

De gemeentelijke crisisorganisatie, voortkomend uit districtelijke samenwerking, is op orde

Wat gaan we daarvoor doen?

OTO (opleiden, trainen, oefenen)

De gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie wordt opgeleid, getraind en beoefend. Hierbij staat het onderdeel oefenen centraal. Medewerkers gaan met een realistisch scenario praktisch aan de slag met de crisisbeheersing.

Portefeuillehouder: Gert de Kok

Startdatum: 01-01-2020 Einddatum: 31-12-2020

■ **Kwaliteit**

Door de inzet van veel leden van de crisisorganisatie zowel intern als van externe partijen (met name Veiligheidsregio MWB) zijn veel opleidingen en trainingen komen te vervallen. Anderzijds hebben de ervaringen met de aanpak van Covid-19 geleid tot versterking van het netwerk, vergroten van

kennis en bewustzijn. De lessen/inzichten zullen worden gebruikt bij nieuwe opleidingen en trainingen. Deze zullen in het najaar weer worden hervat.

1.5 Bestuursondersteuning

Wat willen we bereiken?

Juist, tijdig en volledig laten verlopen van ondersteunende processen

Wat gaan we daarvoor doen?

Geluk

In 2020 en 2021 geven we verder uitvoering aan het thema Geluk en zorgen we dat de geluksagenda wordt uitgevoerd.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Bij de uitvoering van de geluksagenda ligt het accent nu met name op meedoen, communicatie en informatie. Dit komt met name door het coronavirus.

Financiële afwijkingen

De gemeenteraad autoriseert met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma (art. 5.1 Financiële verordening gemeente Drimmelen). In haar tussenrapportages heeft het college een meld- en toelichtingsplicht voor financiële afwijkingen op lasten en / of baten van € 25.000 of hoger op (geclusterde) activiteiten of op themaniveau (art. 6.2 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

Daarnaast geldt, dat indien het college voorziet dat een geautoriseerd budget per programma dreigt te worden overschreden, dit door het college bij de behandeling van de voor- of najaarsnota aan de gemeenteraad wordt gemeld. Het college voegt daarbij een voorstel voor wijziging van het budget per programma (inclusief de dekking van de overschrijding) en/of een voorstel voor bijstelling van het beleid (art. 5.4 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

De raad besluit over de toekenning van middelen aan en verschuiving van middelen tussen programma's. In deze paragraaf rapporteren we de raad over de financiële afwijkingen van dit programma. De gepresenteerde financiële afwijkingen worden -daar waar gerelateerd - gecompenseerd met financiële afwijkingen op de andere programma's, zodat zoveel mogelijk budgetneutraal kan worden opgevangen. Voorzover de dan resterende afwijkingen niet kunnen worden gedekt door een reserve, wordt het saldo van alle programma's samengevoegd en ten gunste/ten laste gebracht van de algemene reserve.

Tabel 1.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

1. Burger en bestuur		2020	2021	2022	2023	2024
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
a.	Urenverschuivingen	53 V				
b.	Pensioenvoorziening bestuurders	120- N				
c.	Dorpsgericht werken	13 V				
	Diverse per saldo	6 V				
Totaal Burger en Bestuur		49- N	- N	- N	- N	- N
Verschuiving tussen programma's						
a.	Urenverschuivingen	53- N				
Totaal verschuivingen tussen programma's		53- N	N	N	N	N
Totaal 1. Burger en bestuur na dekking		102- N	- N	- N	- N	- N

a. Urenverschuivingen

Vanwege Covid-19 waren er minder uren nodig voor de burgerlijke stand en kon het Dorpsgericht werken niet actief worden opgepakt. In combinatie met ziekte zijn er uiteindelijk minder uren op dit programma verantwoord.

b. Pensioenvoorziening bestuurders

Voor de opbouw van de pensioenvoorziening van wethouders storten we jaarlijks, op basis van actuariële berekeningen, in een voorziening. De benodigde storting is mede afhankelijk van de hoogte van de rente. Eind 2019 was de rente sterk gedaald waardoor er bij de jaarrekening een aanzienlijke extra storting nodig was. De rente is in 2020 verder gedaald waardoor er nu minimaal € 120.000 extra gestort zal moeten worden. Afhankelijk van de renteontwikkeling in de rest van 2020 kan de storting bij de jaarrekening 2020 afwijken van de begroting 2020. De storting voor 2021 en verder wordt voorlopig niet aangepast omdat er nog veel onzekerheid is over de renteontwikkeling.

c. Dorpsgericht werken

Vanwege de coronacrisis bleek het in 2020 nauwelijks mogelijk om hier actief mee bezig te zijn. Daarom stellen we voor om het budget voor 2020 te halveren tot € 12.500.

2. Openbare ruimte

Inleiding

De hoofddoelstelling van het programma is:

Het op een effectieve en efficiënte manier de openbare ruimte schoon, heel, veilig en aantrekkelijk maken en houden. Hierbij betrekken we burgers en bedrijven en er is ruimte voor biodiversiteit in de aanpak en kwaliteitsniveaus en maatwerkafspraken.

In het coalitieprogramma Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN ! staat:

Het op een zo effectief en efficiënt mogelijke manier de openbare ruimte schoon, heel, veilig en aantrekkelijk maken en houden. Hierbij betrekken we burgers en bedrijven en er is ruimte voor diversiteit in aanpak, kwaliteitsniveau en maatwerkafspraken. We gaan de klanttevredenheid meten.

In het coalitieprogramma beschreven we:

- We doen het duurzaam;
- We doen het met het oog op klimaat;
- We doen het veilig: comfortabele en veilige fietsverbindingen;
- We doen het samen met onze inwoners;
- We doen het gezond;
- We doen het om het recreatieve karakter te versterken;
- Bij verkeer zetten we in op een combinatie van infrastructuur, gedrag en handhaving.

Het programma is uitgewerkt in 4 thema's. De hierboven benoemde programmadoelstelling is uitgewerkt in de volgende thema's en daarbij behorende subdoelstellingen:

1. Integraal en burgergericht werken
2. Wegen en verkeer
3. Groen en speelvoorzieningen
4. Water.

2.1 Integraal en burgergericht werken

Wat willen we bereiken?

De inbreng bij planvorming Openbare Ruimte van belanghebbenden vergroten

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij herinrichtingsprojecten inwoners op tijd informeren en betrekken

De inwoners betrekken we op tijd bij het voorbereiden van grote werken in de openbare ruimte. Vaak voeren we een stakeholders-analyse uit. We nodigen gericht uit voor informatieavonden.

Hieronder staan de Integrale projecten 2020.

Centrumroute Terheijden
 Stationstraat en omgeving Made
 Riolvervanging Julianastraat/ Prinses Margrietstraat Hooge Zwaluwe
 Centrumplan Made
 Oude Haven van Drimmelen
 Boerenhoekstraat/ Van Campenhoutstraat Made
 Parallelweg Wagenberg
 Fietsstroken Hoofdstraat Terheijden
 Prioritaire looproutes
 Winkelstrip Lage Zwaluwe
 Zeggelaan Terheijden
 Kastanjelaan Iepenlaan Made

	Rioering	Wegen	Verkeer	Groen	Openbare verlichting	Website/BouwApp	Bewonersbrief	Inloopavond	Bewonersavond	Vorbereiding 2020
Centrumroute Terheijden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Stationstraat en omgeving Made	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Riolvervanging Julianastraat/ Prinses Margrietstraat Hooge Zwaluwe	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Centrumplan Made	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Oude Haven van Drimmelen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Boerenhoekstraat/ Van Campenhoutstraat Made	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Parallelweg Wagenberg	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fietsstroken Hoofdstraat Terheijden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Prioritaire looproutes	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Winkelstrip Lage Zwaluwe	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zeggelaan Terheijden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kastanjelaan Iepenlaan Made	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop
 Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Nog steeds merken we dat door de coronamaatregelen het betrekken van inwoners lastig is. Dat geldt niet alleen voor herinrichtingsprojecten, maar zeker ook voor het reguliere onderhoud. Veel vindt telefonisch of per brief plaats. Waar mogelijk proberen we digitaal reacties te krijgen van de betrokken bewoners. Ook de Bouwapp gebruiken we om tijdens de uitvoering vragen te beantwoorden. Bij de voorbereiding van de uitvoering bespreken we het verzoek op locatie. Helaas is dit een individuele aanpak. Het informeren van andere bewoners op kleine aanpassingen vindt dan niet plaats.

Deze periode geeft ook uitdagingen. We onderzoeken mogelijkheden om het betrekken van bewoners mogelijk te maken. Zo onderzoeken we of "Spreekuur op locatie" helpt bij het uitleggen van de plannen. Ook zamelen we dan opmerkingen van bewoners in. We onderzoeken ook of we plannen digitaal kunnen uitleggen.

De openbare ruimte ontwikkelen en onderhouden we integraal. Vanaf 2020 werken we volgens het principe integraal werken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Integraal werken

Vanaf 2020 werken we integraal. Het hierbij behorende stappenplan stelt het college vast. We maken hierbij een Integraal Programma Openbare Ruimte.
 Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop
 Startdatum: 21-03-2018

■ **Kwaliteit**

We werken zoveel als mogelijk integraal. Afstemmingen vinden veelal digitaal plaats. We merken dat deze methode niet het optimale resultaat

levert. Het afstemmen tussen beleid en uitvoering verdient en krijgt extra aandacht.

In het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) beschrijven we processen. Door de intensieve werkzaamheden rondom corona zijn we nog niet toegekomen aan een vastgestelde structuur.

2.2 Wegen en verkeer

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van een duurzaam veilige infrastructuur

We werken aan een duurzaam veilige infrastructuur. De focus ligt op goede bereikbaarheid van onze kernen, een leefbare woonomgeving en veiligheid in het verkeer. We hebben veel aandacht voor kwetsbare verkeersdeelnemers zoals voetgangers, fietsers en mindervaliden.

We spannen ons in om de negatieve klimaat- en gezondheidseffecten van mobiliteit sterk te verminderen. Dit is in lijn met de Visie Duurzame Mobiliteit van Regio West-Brabant. Gemeente Drimmelen zet in op het verminderen van mobiliteit (minder verplaatsen), veranderen van de mobiliteit (schoner verplaatsen) en het verduurzamen van de mobiliteit (zuiniger verplaatsen).

Wat gaan we daarvoor doen?

Wegonderhoud borgen in een geactualiseerd beleids- en beheerplan voor 2021 e.v.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Einddatum: 31-07-2020

■ Kwaliteit

Ondanks de inzet van onze medewerkers om het proces op gang te houden, vertraagde het opstellen van een nieuw plan door het verfijnen van de data en het niet voldoende nakomen van afspraken door het ingenieursbureau (onder andere door het vertrek van een van hun medewerkers). Ook corona heeft ook invloed gehad op de planning en het proces. Het Beleids- en beheerplan "Grip op Onderhoud wegen 2016-2020" verlengen we daarom met een jaar. Eind 2020 bieden we het geactualiseerde Beleids- en beheerplan onderhoud wegen aan. We leggen daarbij een koppeling met openbare verlichting. Na vaststelling van het plan door de raad verwerken we de cijfers in de begroting: via de Voorjaarsnota 2021 nemen we de eventuele (financiële) consequenties van het nieuwe beleid op.

De budgetten, dotatie in de voorziening en de investeringen die we in de Kadernota presenteerden, baseerden we op inspecties, nadere analyses en integrale afwegingen. De maatregelentoets heeft nog niet plaatsgevonden.

Afwijkingen en prioritering, die gericht zijn op achterstallig onderhoud, krijgen (altijd) voorrang.

De gemeente Drimmelen sluit aan bij het provinciale verkeersveiligheidsbeleid om te streven naar nul verkeersdoden

Het verkeersveiligheidsbeleid heeft drie pijlers: educatie, infrastructuur en handhaving

Wat gaan we daarvoor doen?

Organiseren verkeerseducatie en voorlichting

In 2020 voeren we verschillende campagnes en trainingen uit: E-bikettraining de Brabants Verkeersveiligheid Label en fietsverlichtingsacties.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Door corona stelden we de meeste acties uit tot het najaar. De fietsexamens gingen in aangepaste vorm door. Ook de opfriscursus theorie ging door in oktober. De praktijkmodule ging, door de richtlijnen van het RIVM, niet door. Oktober was ook de maand waarin we de fietstraining voor senioren gaven.

Een goede bereikbaarheid en zo weinig mogelijk overlast voor gemotoriseerd verkeer

Infrastructuur richten we in volgens de principes van Duurzaam Veilig. Hiermee stemmen we vorm, functie en gebruik van onze wegen zo goed mogelijk op elkaar af.

Wat gaan we daarvoor doen?

Alternatief voor landbouwverkeer door Wagenberg en Terheijden zoeken

In 2019 brachten we de hoeveelheid Landbouwverkeer in beeld. Samen met de provincie maken we afspraken om een alternatief te realiseren.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Het regionale onderzoek naar landbouwverkeer is afgerond. Zo werd duidelijk dat de route door Wagenberg en Terheijden een behoorlijke intensiteit (qua landbouwverkeer) heeft. De provincie blijft het signaal afgeven dat zij landbouwverkeer op de N285, tussen Wagenberg en Breda, niet toestaat. In dat geval is het enige volwaardige alternatief het aanleggen van een parallelweg naast de N285. Echter, ook daar hebben we met een knelpunt te maken, namelijk het viaduct van de A59. Het is niet

realistisch te verwachten dat deze op korte termijn zal worden aangepast. De maximale snelheid van tractoren is verhoogd naar 40 km per uur. Dit opent meer mogelijkheden voor overleg met de provincie. Wellicht is het nog een optie om landbouwverkeer in de verkeersregeling rond het viaduct op te nemen. Als extra overwegen we een verzoek tot het nemen van een verkeersbesluit door de provincie .

Voorbereiden alternatief tracé Zoutendijk

Afronden van de bestemmingsplanprocedure. Ook kopen we de grond aan. Opstarten civieltechnische voorbereidingen.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Om de aanleg van de weg mogelijk te maken wijzigen we het bestemmingsplan . In de eerste helft van 2020 voerden we een aantal onderzoeken uit voor dit bestemmingsplan. Een aantal van deze onderzoeken deden we om gegevens te actualiseren voor de uitwerking van het plan. De ecologische effecten als gevolg van de aanleg van de weg vragen aandacht. Door de actualisatie en aanvullende onderzoeken vertraagde het opstellen van het bestemmingsplan. Dit najaar start de bestemmingsplanprocedure. De uitvoering start op zijn vroegst in 2021. Dit is mede afhankelijk van de reacties op het bestemmingsplan. We pasten de projectstructuur aan om de vertraging in te lopen.

Het openbaar vervoer zorgt voor een goede bereikbaarheid van de verschillende kernen

Het openbaar vervoer en de deeltaxi zorgen voor een optimale bereikbaarheid van onze kernen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het verbeteren van de mentale toegankelijkheid van het openbaar vervoer

We organiseren jaarlijks de OV opstapdagen.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

We stelden, vanwege corona, diverse activiteiten waarvoor al opdracht was gegeven (zoals de e-bikettraining en opfriscursussen auto), richting het najaar uit. Dit betreft veelal dezelfde doelgroep als bij de OV-opstapdagen. Omdat het anders voor deze doelgroep te druk wordt, besloten we de OV-opstapdag dit jaar over te slaan.

Uitvoeren resultaten vervoersbehoefte-onderzoek

In 2019 rondden we het onderzoek naar vervoersbehoefte af. De uitwerking boden we eind 2019 aan. In 2020 starten we met de uitvoering.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

De uitwerking van het behoefteonderzoek betrof concreet:

1. Station Lage Zwaluwe omvormen tot een Hub: we spreken hierover met gemeente Moerdijk en provincie . We passen, op advies van Prorail, hier het door het Rijk ontwikkelde Handelingsperspectief toe. Omdat het station grotendeels op hun grondgebied ligt, heeft gemeente Moerdijk hierin de leiding.
2. Experimenteren met een proef met een flexbusconcept: hierover lopen gesprekken met gemeenten Moerdijk en Halderberge, RWB en provincie. In Moerdijk rijdt de zogenaamde Bravoflex. Hiervan loopt het contract dit jaar af. De gedachte is om de proef uit te breiden met de gemeenten Halderberge en Drimmelen. De provincie wil Bravoflex laten functioneren als hubtaxi, een vorm van vervoer die terug gaat komen vanaf de nieuwe concessie in 2023. Met deze pilot wil de provincie ervaring opdoen zodat ze de resultaten bij de aanbesteding kan betrekken. Aan deze proef zijn voor de gemeente geen kosten verbonden.
3. Onderzoeken welke mogelijkheden en kosten er zijn voor het plaatsen van dynamische vertrekinformatiepanelen. We beginnen bij station Lage Zwaluwe, gemeentehuis Made en Kruispunt Wagenberg: hiervoor is contact opgenomen met de provincie. Dit jaar volgt hiervoor een aanbesteding waarin de door ons aangedragen locaties worden meegenomen.
4. Vervoersfolders met informatie over bestaande vervoersmogelijkheden ontwikkelen: dit loopt (zie tekst bij Mobiliteitsconsulenten).

We willen speciale aandacht voor de doelgroep Langzaam verkeer (fietsers en voetgangers, minder validen). Door de mogelijkheden te bevorderen willen we minder gemotoriseerd verkeer binnen en tussen de kernen bereiken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Fietsveilig maken Crullaan

In 2020 maken we de Crullaan fietsveilig. De fietsstroken leggen we verhoogd aan. Ook de parkeervakken verhogen we. Voor de werkzaamheden vragen we subsidie aan.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

De externe projectleider is in juni gestart. Hij zette diverse onderzoeken uit, waaronder een bomen- en asfaltonderzoek. Er ligt een eerste ontwerp

dat we nog met bewoners bespreken . We verwachten in het eerste kwartaal van 2021 te starten met de uitvoering.

Door veranderende subsidieregels van de provincie is op dit moment nog niet zeker of een dergelijk project nog wel in aanmerking komt voor subsidie. Een besluit over de subsidievoorwaarden nam de provincie nog niet. Om niet te veel achter de feiten aan te lopen, overlegt de provincie in oktober met de gemeenten welke wegen worden voorgedragen.

Fietsveilig maken van de Hoofdstraat (Terheijden)

We starten de voorbereidingen voor een vergelijkbare fietsroute als die van de Bredaseweg. Hierdoor maken we samen met de Zeggelaan één lint van fietsverbindingen.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Door het niet grootschalig aanpakken van de riolering is dit project opnieuw beoordeeld. Bij het toetsen van het nut en noodzaak bleek dat het project voorlopig komt te vervallen. Financieel heeft dit geen gevolgen. Er was nog geen budget geraamd.

Fietsveilig maken van de Zeggelaan (Terheijden)

We starten de voorbereidingen voor een vergelijkbare fietsroute als die van de Bredaseweg. Hierdoor maken we samen met de Hoofdstraat één lint van fietsverbindingen.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

We stelden een externe projectleider aan voor dit werk (samen met Crullaan en Drimmelseweg), deze is in juni jl. begonnen. Doordat we onze onderzoeken uitbreidden, halen we de uitvoering in 2020 niet. Door veranderende subsidieregels van de provincie is op dit moment nog niet zeker of een dergelijk project nog wel in aanmerking komt voor subsidie. Een besluit over de subsidievoorwaarden nam de provincie nog niet. Om niet te veel achter de feiten aan te lopen, overlegt de provincie in oktober met de gemeenten welke wegen worden voorgedragen

2.3 Groen en speelvoorzieningen

Wat willen we bereiken?

Bij (her)inrichting van het openbaar groen streven we naar bruikbaarheid, aantrekkelijkheid, duurzaamheid en het verhogen van de biodiversiteit door groenblijvend en kleurrijk groen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aanleggen van de Ecologische Verbindingszone (EVZ) Mark Zwaluwse Haven

De voorbereidingen startten we in 2019, waaronder de start van de grondaankoop. De projectleiding en coördinatie brachten we onder bij onze partner het waterschap Brabantse Delta. In 2020 maken we het ontwerp, verwerven we grond en stellen het bestek op. De uitvoering starten we in 2021.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

De planning hangt sterk af van de grondverwerving. We verwachten halverwege 2021 de grondverwerving grotendeels af te ronden en daarmee een groot deel van de benodigde gronden beschikbaar te hebben. In dat geval voeren we in 2021-2022 onderzoeken uit en doorlopen we de (vergunning)procedures, waarna we de uitvoering eind 2022 kunnen starten.

Boomplantdag en andere activiteiten

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Met diverse organisaties en scholen waren activiteiten rondom Boomfeestdag ingepland om de biodiversiteit door middel van de aanleg van biodiversiteitslinten te verhogen. Vanwege de maatregelen rondom de uitbraak van Covid-19 is de Boomfeestdag op 18 maart jl. geannuleerd. Landelijk is de datum verschoven naar woensdag 18 november 2020. Hieraan willen we opnieuw deelnemen.

Ecologisch beheer van de bermen

Ecologisch beheer intensiverden we in 2018. In 2020 verfijnen we de aanpak van het ecologisch maaien. Samen met het waterschap voeren we waar mogelijk afwisselend maaien van bermen en watergangen in (delen wel en delen niet). We stimuleren het aanleggen van bijenlinten.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Vorbereidingen vinden plaats en in samenwerking met de regio wordt de verfijning opgenomen in een nieuw onderhoudsbestek voor de bermen 2021-2024. De verfijning houdt in dat we het ecologisch beheer intensiveren door delen van de bermen, daar wat dat kan, minder frequent te maaien. Het bestek combineren we met het maaien van de watergangen. Ook die krijgen een duurzamer maairegime.

In stand houden van de Groenblauwe dienst

In 2016 verlengden we de groen blauwe diensten. In 2020 gaan we hier mee verder. Eind 2020 loopt deze regeling af.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

De huidige regeling voldoet niet. Door de publicatie van de nieuwe Stimuleringsregeling Landschap op 11 juni 2020 verviel gelijktijdig de oude regeling. We bereiden een voorstel voor om aan de nieuwe Stimuleringsregeling in 2020 deel te nemen.

2.4 Water

Wat willen we bereiken?

Dijken en regionale keringen: In samenwerking met waterschap en andere aanliggende gemeenten voldoende veiligheid bieden aan de achterliggende gebieden

Het waterschap heeft de wettelijke verplichting de dijken en keringen op de juiste hoogte en sterkte te houden. Omdat het achterliggende gebied tot de gemeente behoort, is de bijdrage vanuit de gemeente essentieel.

Wat gaan we daarvoor doen?

Toetsen van de voorkeursalternatieven verzwaren Markdijken Terheijden

Uit onderzoeken bleek dat de dijken langs de Mark verhoogd en verzaamd moeten worden. Het waterschap stelt hiervoor voorkeursalternatieven vast. In overleg met het waterschap brengen we onze belangen in.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Na het gereed komen van de voorkeursalternatieven bespraken we deze met het waterschap. Het waterschap stelde de tracés vast.

Educatie en voorlichting: Mensen bewust te maken van de afvalwaterketen

Wat gaan we daarvoor doen?

Intensiveren publicaties over riolering en water

We publiceren minimaal eens per kwartaal onderwerpen over riolering en water. We gebruiken daarvoor de website en het Carillon.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

In het eerste kwartaal deelden we een artikel over coronavirussen in het rioolwater. Ook de actie Regenton publiceerden we in 't Carillon. Andere

publicaties vonden niet plaats. In de zomer brachten we een artikel over de blauwalg uit.

Klassen uitnodigen voor uitleg over de afvalwaterketen

We nodigen verschillende klassen van de basisscholen uit. Ook de onderbouw van het voortgezet onderwijs krijgt een uitnodiging.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Door de coronacrisis nodigen we vooralsnog dit jaar geen klassen meer uit. We vinden het gepast dat we de scholen de ruimte geven hun programma na de schoolvakantie weer op te pakken met alle beperkingen die het coronavirus met zich meebrengt. Ook binnen onze eigen organisatie merken we dat het cluster communicatie (die altijd veel doet bij het bezoekprogramma) veel tijd besteedt aan de "coronacommunicatie". Gezien de verwachtingen dat het "coronatijdperk" nog voortduurt, geven we aan het uitnodigen van de scholen een lagere prioriteit.

Financiële afwijkingen

De gemeenteraad autoriseert met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma (art. 5.1 Financiële verordening gemeente Drimmelen). In haar tussenrapportages heeft het college een meld- en toelichtingsplicht voor financiële afwijkingen op lasten en / of baten van € 25.000 of hoger op (geclusterde) activiteiten of op themaniveau (art. 6.2 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

Daarnaast geldt, dat indien het college voorziet dat een geautoriseerd budget per programma dreigt te worden overschreden, dit door het college bij de behandeling van de voor- of najaarsnota aan de gemeenteraad wordt gemeld. Het college voegt daarbij een voorstel voor wijziging van het budget per programma (inclusief de dekking van de overschrijding) en/of een voorstel voor bijstelling van het beleid (art. 5.4 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

De raad besluit over de toekenning van middelen aan en verschuiving van middelen tussen programma's. In deze paragraaf rapporteren we de raad over de financiële afwijkingen van dit programma. De gepresenteerde financiële afwijkingen worden -daar waar gerelateerd - gecompenseerd met financiële afwijkingen op de andere programma's, zodat zoveel mogelijk budgetneutraal kan worden opgevangen. Voorzover de dan resterende afwijkingen niet kunnen worden gedekt door een reserve, wordt het saldo van alle programma's samengevoegd en ten gunste/ten laste gebracht van de algemene reserve.

Tabel 2.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

2. Openbare ruimte		2020	2021	2022	2023	2024
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
a.	Openbaar groen	62- N				
b.	Watergangen	67- N	8- N			
c.	Mutaties kredieten (kapitaallasten)	1- N	1- N	1- N	1- N	1- N
d1.	Vuelta (Covid-19)	50 V				
d2.	ZLM-tour	25- N				
Totaal Openbare ruimte		105- N	8- N	1- N	1- N	1- N
Mutatie reserves						
d1.	Algemene reserve	50- N				
d1.	Junibrief gemeentefonds	- -				
d2.	Algemene reserve	25 V				
Totaal mutatie reserves		25- N	- -	- -	- -	- -
Totaal 2. Openbare ruimte na dekking		130- N	8- N	1- N	1- N	1- N

a. Openbaar groen

De droge zomers tekenen zich in de bomen. Hierdoor kappen we meer bomen (met vergunning), herplanten we daardoor meer bomen maar plegen we ook intensiever onderhoud om de bomen te behouden. Verder hebben we in 2020 een inhaalslag gemaakt met het kappen van ongezonde bomen.

b. Watergangen

In de Voorjaarsnota kondigden we een tekort aan. We voerden de tweede maaironde binnen de bebouwde kom uit. We raamden al een deel bij, met een kanttekening dat we de hoeveelheid te maaien meters uitzoeken. Deze zijn inmiddels bekend. Op basis van oude stortbonnen maakten we een aanname van te storten en te verwerken maaisel. Deze kosten worden gecalculeerd op € 50.000. Dit jaar voor een groter deel zijn wij ontvangstplichtig. Voor verzamelen en afvoeren van het maaisel komen we € 99.428 tekort. Binnen het product watergangen is financiële ruimte. We kunnen dit gedeeltelijk dekken uit € 5.000 (onderhoud) en € 35.000 (maaien en opschonen). Per saldo ramen we € 59.428 bij. Volgend jaar passen we het maairegime aan, zodat we meer doen aan de biodiversiteit. Directieramingen van het gezamenlijke bestek zijn nog niet bekend. We stellen voor dat de bijraming eenmalig is.

Doordat de kosten de afgelopen jaren dusdanig zijn gestegen willen we een nadere analyse uitvoeren waarbij we ook nieuwe verwerkings- en verzamelmethode onderzoeken. Dit willen we extern beleggen. Zij heeft andere expertise in huis waardoor we met een bredere scope kijken naar de problematiek. Hiervoor vragen we € 15.000 (€ 7.500 in 2020 en € 7.500 in 2021).

c. Mutaties kredieten (kapitaallasten)

De kredietoverschrijdingen (bijramingen) leiden per saldo tot hogere structurele kapitaallasten. Voor een inhoudelijke toelichting op deze overschrijdingen zie onderdeel "Voortgang kapitaalgoederen (kredieten)".

d. Vuelta (Covid-19) / ZLM-tour

In 2020 ging de Vuelta Hollanda niet door. In plaats daarvan willen we een startplaats worden voor de ZLM-tour 2021. Voorgesteld wordt om deel van budget Vuelta (€ 50.000) te benutten voor de ZLM-tour (€ 25.000) en deze ook te dekken uit de Algemene reserve.

Voortgang kapitaalgoederen (kredieten)

Op grond van art. 5.7b Financiële verordening gemeente Drimmelen rapporteren we in de tussenrapportages over de voortgang van investeringskredieten. In de Najaarsnota beperken we ons daarbij tot die kredieten met financiële afwijkingen > 10% van het investeringskrediet met een ondergrens van € 5.000 (art. 6.2 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

Daarnaast geldt dat, indien het college *voorziet* dat een geautoriseerd investeringskrediet dreigt te worden overschreden, het college dat meldt bij de behandeling van de voor- of najaarsnota aan de gemeenteraad (art. 5.4 Financiële verordening gemeente Drimmelen). Het college voegt daarbij een voorstel voor wijziging van het budget per programma of het investeringskrediet (inclusief de dekking van de overschrijding) en/of een voorstel voor bijstelling van het beleid.

Tabel 2.2 kredieten programma 2

2. Openbare ruimte	Jaar	Status	Raming	Uitgaven	Restant	Mutatie	
Investeringen							
<i>Niet tarief gebonden producten</i>							
a. Groenrenovatie Kastanje-/Iepenlaan Made	2018	Verhoging	250.000	262.010	-12.010	12.010	N
b. Trapveldjes	2016/18	Verhoging	211.000	213.151	-2.151	2.679	N
<i>Totaal Niet tarief gebonden producten</i>			461.000	475.161	-14.161	14.689	N
<i>Tarief gebonden producten</i>							
c. Rioolontstopper	2020	Verhoging	60.000	0	60.000	35.000	N
d. Rioolvervanging Kilstraat/Flierstraat (Lage Zw.)			720.000	245.338	474.662	420.000	N
<i>Totaal Tarief gebonden producten</i>			780.000	245.338	534.662	455.000	N
Totaal 2. Openbare ruimte			1.241.000	720.499	520.501	469.689	N

a. Groenrenovatie Kastanje-/Iepenlaan Made

Het werk is afgerond. De verharde uitstapstroken langs de parkeervakken zijn, op verzoek van de bewoners, in de plantsoenvakken teruggebracht. Hier was eerder geen rekening mee gehouden.

b. Trapveldjes

Het werk is afgerond.

c. Rioolontstopper

Vervanging van de vrachtwagen/rioolontstopper. Dit voertuig zetten we in voor zowel de riolering, als in de wintermaanden voor de gladheidsbestrijding. Bij iedere strooiactie bouwen we dan de rioolontstopper en de gladheidsbestrijdingsmachine handmatig op en af. Dit is Arbo-technisch niet wenselijk en is ook tijdrovend. Door het nieuwe voertuig te voorzien van een mini-haak-arm behoort het handmatig op- en afbouwen tot het verleden. Raming van deze voorziening kost € 30.000. Door het voertuig daarnaast te laten rijden op gecombineerd aardgas (CNG) in plaats van diesel, dragen we bij aan een duurzaam wagenpark (meerkosten € 5.000).

d. Riolvervanging Kilstraat/Flierstraat (Lage Zwaluwe)

De voorbereidingen zijn nagenoeg gereed. De uitvoering start in de zomer. Het betreft hier een reguliere vervanging. Dit echter wel in een heel bijzonder gebied. Het riool ligt voor een behoorlijk deel in achtertuinen van particulieren en/of bedrijven. De aanbesteding is reeds gehouden en het blijkt dat het beschikbare budget niet toereikend is. Om de riolvervanging uit te kunnen voeren is het nodig om het krediet met € 420.000 te verhogen. De kostenverhoging wordt door de volgende zaken veroorzaakt:

- Doordat er met bepaalde grondeigenaren geen overeenstemming was, kregen we geen toestemming om onderzoeken op deze gronden uit te voeren. Intussen is dit gebeurd en is bij nader onderzoek is een extra asbestlocatie gevonden. Ook is het erg lastig om een erkende verwerker te vinden die de vrijkomende grond met asbest accepteert. Ook is hier extra specifiek toezicht (wettelijk bepaald) voor nodig.
- Op de percelen van de particulieren en bedrijven waarop het riool ligt blijken veel meer zaken aanwezig dan we vooraf konden inschatten. Dit zal allemaal hersteld moeten worden of eigenaren moeten hiervoor schadeloos worden gesteld. Ook vallen de kosten voor het vestigen van de Erkenning Openbaar Belang (EOB) en zakelijk rechten veel hoger uit dan vooraf ingeschat (€ 85.000 excl. de kosten afspraken met eigenaren).
- De riolering loopt op een belangrijk aantal plaatsen vlak langs gebouwen. Hiervoor hebben we extra onderzoeken uit moeten voeren en extra berekeningen moeten laten maken. En in het bestek hebben we naar aanleiding hiervan extra maatregelen op moeten laten nemen. Ook de aannemer heeft hier waarschijnlijk een risicotoeslag voor gerekend. Tijdens de uitvoering is het noodzakelijk om een geotechnicus ter beschikking te hebben om te beoordelen of eventuele verzakkingen van gebouwen geen gevaar opleveren.
- Verder zijn de kosten voor het maken van het bestek eigenlijk twee keer gemaakt. Het project loopt al van 2014. Door omstandigheden en overleg met de

omgeving onderzochten we ook alternatieven. Uiteindelijk kozen we de beste oplossing (één op één vervangen van de riolering op de huidige plaats)

3. Ruimte, wonen en economie

Inleiding

Inleiding

De hoofddoelstelling van het programma is

- Het bevorderen van economische vitaliteit en werkgelegenheid in Drimmelen in een proactieve houding
- Drimmelen recreatief op de kaart zetten en de kansen benutten van het Nationaal Park De Biesbosch
- Drimmelen profileren als aantrekkelijke woongemeente
- Zorgen voor de bouw van voldoende woningen in alle kernen en in alle prijsklassen, waarbij gasloos en energieneutraal bouwen het uitgangspunt is. Waar mogelijk wordt levensloopbestendig gebouwd
- Drimmelen energieneutraal in 2040

In het coalitieprogramma Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN ! staat:

Het bevorderen van de economische vitaliteit en werkgelegenheid in Drimmelen in een proactieve houding. Drimmelen recreatief op de kaart zetten en de kansen benutten van Nationaal Park De Biesbosch. We zorgen voor de bouw van voldoende woningen in alle kernen en in alle prijsklassen. Hierbij is gasloos en energieneutraal bouwen het uitgangspunt en waar mogelijk levensloopbestendig.

Het programma is uitgewerkt in vijf thema's. De hierboven benoemde programmadoelstelling is uitgewerkt in de volgende thema's en daarbij behorende subdoelstellingen:

1. Versterken vrijetijdseconomie
2. Versterken economische structuur
3. Wonen
4. Duurzaamheid
5. Leefomgeving.

3.1 Versterken vrijetijdseconomie

Wat willen we bereiken?

Drimmelen recreatief op de kaart zetten

Drimmelen recreatief op de kaart zetten en de kansen benutten van Nationaal Park De Biesbosch. We hebben hiervoor in 2020 extra ambtelijke capaciteit beschikbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

Nota Vrijetijdseconomie

We maken een nieuwe foto van ons toeristisch profiel en de economische betekenis van de vrijetijdseconomie. Met deze informatie stellen we daarna de beleidsnota Vrijetijdseconomie op. Dit doen we samen met de provincie, onze Biesboschpartners, de alliantie Zuiderwaterlinie, NL Delta en natuurlijk onze

toeristische ondernemers. Parallel aan het opstellen van de nota Vrijtijdseconomie actualiseren we het subsidiebeleid voor toerisme en recreatie, waarbij veel aandacht wordt besteed aan de samenwerking tussen organisaties.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Het coronavirus heeft er toe geleid dat de focus lag bij het ondersteunen van ondernemers en het beantwoorden van vragen. De Nota Vrijtijdseconomie heeft daardoor vertraging opgelopen.

Realisatie voetveer en verkenning toeristische mogelijkheden Hofmansplaat

In overleg met Staatsbosbeheer begonnen we in 2019 met de voorbereidingen van de realisatie van het (elektrische) voetveer tussen de haven van Drimmelen en de Hofmansplaat, en van de verkenning van de toeristische mogelijkheden op de Hofmansplaat. We richten op realisatie van het voetveer in 2021.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Met Staatsbosbeheer voeren we overleg over het gezamenlijk ambitieniveau voor de inrichting van de Hofmansplaat. Op basis van de gezamenlijke ambitie vragen we een adviesbureau de plannen voor een voetveer en voor inrichting van de Hofmansplaat verder uit te werken. Naar verwachting kan daar dit najaar opdracht voor worden gegeven.

3.2 Versterken economische structuur

Wat willen we bereiken?

Bevorderen vitaliteit en werkgelegenheid

Het bevorderen van de economische vitaliteit en werkgelegenheid in Drimmelen (met een proactieve houding).

Wat gaan we daarvoor doen?

Nota economie

We leggen de nota Economie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma voor aan de raad. Doel van de nota is een samenhangende visie op de economische positie van de gemeente Drimmelen. Daarnaast geeft de nota inzicht in de toekomstige ruimtebehoefte van onze bedrijven.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

In het eerste kwartaal is een plan van aanpak voor de nota Economie en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma door het college vastgesteld. In maart stond een opiniepeiling met de raad ingepland, maar

door het coronavirus is dit verschoven naar mei. Het coronavirus heeft veel impact op ondernemers, waardoor de start van de nota Economie is uitgesteld tot na de zomerperiode. Doel van de nota is een samenhangende visie op de economische positie van de gemeente Drimmelen. Tevens geeft de nota inzicht in de toekomstige ruimtebehoefte van onze bedrijven.

3.3 Wonen

Wat willen we bereiken?

Voldoende woningen bouwen in alle kernen en alle prijsklassen

Wat gaan we daarvoor doen?

Realisatie van minimaal 400 nieuwbouwwoningen

We streven in de periode 2019–2022 naar minimaal 400 nieuwe huur- en koopwoningen verdeeld over alle kernen. Deze woningen zijn gasloos, energieneutraal en zoveel mogelijk levensloopbestendig.

Met de actualisatie van het woningbouwprogramma (Woningbouwprogramma 2019-2024, Woningbouw in de versnelling) zijn de lopende en nieuwe projecten opnieuw in beeld gebracht en is per kern bepaald waarop moet worden ingezet. In 2020 voert Fakton het onderzoek naar woonbehoeften uit.

De planvorming van onder meer de volgende projecten (eigen grondbedrijf projecten en faciliterende grondbedrijf projecten) zal in 2020 worden opgestart en/of worden voortgezet: Ganshoek fase 2 Lage Zwaluwe, Romboutsstraat Made, Zijlbergsestraat Made, Zilverschoon-Geraniumstraat Made, Leeuwerikstraat Made, Zandstraat Made, Verlengde Elsakker Wagenberg en E-veld Terheijden. Daarnaast zal in 2020 (nadere) uitvoering van onder meer de volgende projecten plaatsvinden: Margrietstraat Hooge Zwaluwe, Olmhof Lage Zwaluwe, Repel /Vlshoek Lage Zwaluwe, Kastanjelaan Made, Zuideindsestraat 1 in Made, Made-Oost, Kerkstraat ong. Wagenberg, Schansstraat Terheijden en verschillende Ruimte voor Ruimte woningen.

Vanuit het Rijk komen er waarschijnlijk twee stimuleringsregelingen voor gemeenten en woningcorporaties om een impuls te geven aan nieuwbouw. We volgen dit nauwgezet. Strategische voorbereidingen voor bestemmingsplannen die een invulling geven aan de woningbehoefte starten we tijdig op. Recente ontwikkelingen rondom de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) vormen mogelijk een risico voor de uitvoering.

We faciliteren en stimuleren de transformatie van leegkomende bebouwing en vrije locaties. We ronden in het voorjaar de aanvulling op de Structuurvisie af om uitbreiding van de woningbouwlocaties mogelijk te maken.

We voeren op subregionaal niveau een onderzoek uit naar de woningmarkt en -behoefte in de regio Breda en ontwikkelen in samenwerking met Woonvizier een

visie op de verdere ontwikkeling van Lage Zwaluwe-West. We zetten in op de ontwikkeling van onze eigen gronden.

Door jaarlijkse prestatieafspraken bewaken wij het aantal sociale huurwoningen, de woonlasten en de verduurzaming van de huurwoningen. We continueren de starters-, blijvers- en duurzaamheidslening.

Periodiek informeren we de raad per raadsbrief over de voortgang van specifieke woningbouwprojecten. In vervolg op het succes in 2018 organiseren we in 2020 opnieuw de Woonbeurs.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Om voldoende woningen te kunnen bouwen is een 'Aanvulling op de Structuurvisie' vastgesteld door de gemeenteraad. We beschikken daardoor over meer plancapaciteit om onze doelstelling (gemiddeld 100 woningen per jaar) te halen. Naar aanleiding van de raadsbehandeling onderzoeken we de mogelijkheid om ook op de landtongen bij de haven van Drimmelen woningbouw te realiseren. Over de voortgang van de specifieke woningbouwprojecten informeren we de gemeenteraad periodiek per raadsbrief. Op subregionaal niveau voeren we een onderzoek uit naar de woningmarkt en woningbehoefte in de regio Breda. Dat onderzoek start in het tweede deel van 2020. In samenwerking met Woonvizier stellen we een visie op voor de ontwikkeling van Lage Zwaluwe-West. Door aanpassing van de voorwaarden voor de starterslening (hoger aankoopbedrag en hoger leenbedrag) lijkt de belangstelling voor de starterslening weer toe te nemen. De woonbeurs is in verband met de coronacrisis uitgesteld naar het voorjaar van 2021.

3.4 Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

Drimmelen energieneutraal in 2040

In 2018 is het werkveld van de Energietransitie enorm sterk in beweging gekomen. Om actief aan de slag te gaan met de raadsmotie 'dorpen in 2040 energieneutraal' en initiatieven van bewoners en bedrijven te ondersteunen, is bij de Kadernota 2020 extra ambtelijke capaciteit beschikbaar gesteld voor 2020 en 2021.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

We starten met de uitvoering van het verbeterplan om het gemeentehuis te verduurzamen. In 2019 zijn voor de andere gemeentelijke panden quickscans opgesteld voor verduurzaming, in 2020 starten we met de uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Er is een quickscan uitgevoerd op de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen. Vanwege capaciteitsgebrek is er nog geen opvolging gegeven aan de quickscan. Momenteel worden verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd aan het gemeentehuis. Daarmee nemen we een voorbeeldfunctie. Duidelijk mag zijn dat alle verduurzamingsmaatregelen die gewoon uitgevoerd kunnen worden met het onderhoud ook worden uitgevoerd.

Windenergie

Eind 2019/begin 2020 verwachten we de uitspraak van de Raad van State over het provinciale inpassingsplan voor de windmolens langs de A16. Bij een positieve uitspraak start de voorbereiding van de bouw van de windmolens en werken we de lokale participatie verder uit.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Door de Raad van State is een tussenuitspraak gedaan over het provinciale inpassingsplan voor de windmolens langs de A16. Op basis van die uitspraak heeft de Provincie 6 maanden de tijd om een aantal reparaties in het plan door te voeren. De verwachting is dat de Raad van State medio 2021 een definitieve, positieve uitspraak doet. Bij een positieve uitspraak start de voorbereiding van de bouw van de windmolens en werken we de lokale participatie verder uit.

Afvalscheiding

Ook in 2020 streven we naar maximaal 100 kg restafval per inwoner. Deze doelstelling haalden we al in 2018 en proberen we vast te houden in 2019 en 2020, mede gezien de gewijzigde tarieven voor de afvalinzameling in 2019. In 2020 zetten we de eerste stappen om te komen tot een visie op de landelijke doelstelling maximaal 30 kg restafval per inwoner per jaar in 2025. Uitgangspunt blijft dat de vervuiler betaalt tegen zo laag mogelijke kosten. In 2020 volgen we de ontwikkelingen in het land op het gebied van gescheiden luierinzameling.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Om te komen tot de doelstelling van 2025, maximaal 30 kg restafval per inwoner per jaar, zal het afvalscheidingsgedrag van onze inwoners nog veel moeten verbeteren. Nu is het nog zo, dat ongeveer 30% GFT-afval zich bij het restafval bevindt. Maar ook papier en kunststoffen nemen een aanzienlijk % bij het restafval in. Daarnaast kan de vraag worden gesteld of onze huidige inzamelsystematiek erop ingericht is om de doelstelling van 2025 te kunnen halen. Om dit te kunnen bepalen is een adviesbureau

ingeheurd om dit voor ons te analyseren. In het 4e kwartaal van 2020 zal hierover een rapportage worden opgeleverd.
Op basis van de huidige cijfers lijkt het er op dat we dit jaar de 100-kg-doelstelling niet gaan halen. Dit is mogelijk een gevolg van de coronacrisis.

Verduurzaming Amerwarmtenet

In 2020 start de vergunningsprocedure voor het project van de geothermie (=aardwarmte) in het zoekgebied van de glastuinbouw Plukmade. In 2020 wordt naar verwachting de biomassa-installatie in Plukmade gerealiseerd. Beide bronnen leveren op termijn warmte aan het Amerwarmtenet en dus ook aan onze tuinders.

De samenwerkingsovereenkomst met betrokken partijen (o.a. de gemeenten Breda, Tilburg, Drimmelen, Oosterhout, Ennatuurlijk, Enexis, provincie Noord-Brabant) houden we opnieuw tegen het licht en wordt mogelijk geactualiseerd.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Met betrokken partijen is overleg over het Geothermie project. Vanwege corona loopt het vertraging op, verwacht wordt dat er een principeverzoek behandeld kan worden in het najaar. Het realiseren van de Biomassa installatie voor de Tuinders hangt nog steeds op een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming (stikstof). We wachten daar op een reactie van de Provincie. Met de betrokken partijen zijn we in gesprek voor een nieuwe samenwerkingsovereenkomst Verduurzaming Amernet in 2020.

Verduurzaming bedrijven

De duurzaamheidsscan, die is toegepast voor de glastuinbouw in Plukmade, gebruiken we als voorbeeld voor andere sectoren van onze bedrijven. We verkennen hiervoor de mogelijkheden, samen met Bedrijvennetwerk Drimmelen (BND). We dagen onze bedrijven uit op het gebied van duurzaamheid, bijvoorbeeld met de Groene Pluim.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitemaker, Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

In 2020 komen de hoofdlijnen en ambities van duurzaam ondernemen uit de sessies van de omgevingsvisie. Deze sessies zijn vanwege het coronavirus naar het tweede kwartaal verplaatst. De uitwerking hiervan in concrete acties/projecten komt in de nota's Economie en Vrijtijdseconomie aan bod. Met BND is de Groen Pluim reeds besproken en BND geeft de voorkeur aan een combi-bijeenkomst in een minder formeel jasje. Diverse

ondernemers in de gemeente zijn al druk bezig met duurzaamheid, maar zijn willen zich niet aanmelden voor een formele "wedstrijd". Het delen van kennis en ervaring over duurzaamheid spreekt meer aan.

3.5 Leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Drimmelen profileren als een aantrekkelijke woongemeente met een vitaal buitengebied

Wat gaan we daarvoor doen?

Inventarisatie VAB-locaties

Om verpaupering en wildgroei van bedrijfsactiviteiten te voorkomen, is het noodzakelijk om beleid te ontwikkelen voor de Vrijgekomen Agrarische Bebouwing (VAB). In 2020 brengen we de VAB-locaties in beeld. We stellen op basis hiervan een uitvoeringsplan, wat we in 2020 en 2021 willen uitvoeren.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

In 2020 wordt een inventarisatie gemaakt van de VAB's. In het vierde kwartaal wordt gestart met een enquête onder (gestopte) agrariërs. De resultaten gebruiken we als input voor de omgevingsvisie of één van de programma's die hier uit voortvloeit.

Omgevingswet

In 2020 is de daadwerkelijke invoering van de Omgevingswet in volle gang. In het voorjaar vindt de tweede participatieronde plaats. De hoofdlijnennotitie wordt dan gebiedsgericht en eventueel themagericht uitgewerkt. Dit leidt tot de Omgevingsvisie die we in 2020 ter besluitvorming aanbieden.

Eind 2020 is de Omgevingsverordening voor Drimmelen klaar. Dit is een beleidsarme samenvoeging/integratie van alle gemeentelijke verordeningen over de fysieke leefomgeving. In 2020 voeren we ook een check uit van de bestemmingsplannen en de zogenaamde bruidsschat van het Rijk.

In het voorjaar van 2020 zijn de nieuwe werkprocessen gereed, die voldoen aan de Omgevingswet en het vastgestelde onderscheidende ambitieniveau. In 2020 oefenen we hiermee, net als met de handreiking participatie voor initiatiefnemers. We trainen de ambtelijke organisatie en het gemeentebestuur in de nieuwe werkprocessen.

Halverwege 2020 is de gemeente aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en hebben we een systeem voor de vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) dat aangesloten is op het DSO.

In 2020 is ook het opleidingsplan voor de gemeentelijke organisatie gereed en komt er een communicatiecampagne naar onze inwoners en bedrijven om hen te informeren over de Omgevingswet en de gevolgen hiervan.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Door de coronacrisis en uitstel van de Omgevingswet tot 2022 loopt een deel van de invoering van de Omgevingswet door in 2021. De tweede participatieronde voor de omgevingsvisie start vanwege de coronacrisis in mei 2020 in plaats van in het voorjaar. De vaststelling van de omgevingsvisie staat gepland voor begin 2021.

Omdat de invoering van de Omgevingswet complex is en er sprake is van een capaciteitsknelpunt is besloten de Omgevingswet in te voeren volgens het principe 'basis op orde': voldoen aan de minimumeisen met een paar extra's. Dit betekent dat de invoering niet geheel volgens het onderscheidend ambitieniveau plaatsvindt. Dit betekent ook dat er geen omgevingsverordening wordt opgesteld. Het doornemen van de gemeentelijke verordeningen, de bruidsschat en de bestemmingsplannen vindt plaats in 2020/2021 (voorbereiding omgevingsplan). Het transitieplan om te komen tot een nieuw omgevingsplan wordt in 2021 opgesteld.

De nieuwe werkprocessen ronden we in het vierde kwartaal van 2020 af. Op dat moment start ook het oefenen met de nieuwe werkprocessen. Het oefenen en mogelijk aanpassen van een aantal werkprocessen loopt door in 2021. Het experiment vergunningtafel Omgevingswet gemeente Drimmelen loopt ook nog door in 2021. Het opleidingsplan is bijna klaar. Door uitstel van de Omgevingswet starten de opleidingen later: deze vinden in 2021 plaats.

Het nieuwe vergunningen-, toezicht- en handhavingssysteem wordt op dit moment geïmplementeerd. Aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet gebeurt in het laatste kwartaal van 2020. Het testen start dan vanaf 2021. Het ontwikkelen van vragenbomen en een vergunningcheck (toepasbare regels) vindt nog wel volgens planning plaats, maar loopt wel door in 2021.

Door uitstel van de Omgevingswet vinden de communicatiecampagnes richting onze inwoners en bedrijven pas in 2021 plaats. Wel komt er dit jaar nog informatie over de Omgevingswet en de invoering van deze wet op onze website te staan. Ook heeft er in januari een bijeenkomst voor onze stakeholders plaatsgevonden. Na de zomer van 2020 en in 2021 worden er nog meer bijeenkomsten georganiseerd voor het gemeentebestuur, de organisatie en onze stakeholders, al dan niet op een digitale manier vanwege de coronacrisis.

Het college heeft op 21 april 2020 ingestemd met de gewijzigde aanpak: wat in 2020 nog gedaan kan worden ook doen, maar een aantal activiteiten door laten lopen in 2021. De gemeenteraad is met een raadsbrief geïnformeerd over de wijzigingen. Het uitstel van de Omgevingswet tot 1 januari 2022 verandert niets aan deze insteek. Alleen ligt het accent in 2020 op de voorbereiding en in 2021 op oefenen, aanpassen,

samenwerkingsafspraken en het nemen van besluiten. De raad ontvangt over de wijzigingen eind augustus een raadsbrief.

Het uitstel van de Omgevingswet en het capaciteitsknelpunt binnen de organisatie zorgen voor hogere invoeringskosten (incidentele kosten) dan opgenomen in de begroting 2020. Door het (tijdelijk) bijstellen van de ambitie naar 'Basis op Orde' en de financiële middelen die bij de voorjaarsnota beschikbaar zijn gesteld, is dit knelpunt opgelost. Het tijdig invoeren van de Omgevingswet volgens de minimumeisen met een paar extra's (Basis op Orde) is nu haalbaar.

Sanering asbestdaken

In 2019 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel verworpen. Voor de sanering van de asbestdaken verwachten we op termijn een nieuw wetsvoorstel. We starten daarom in 2020 met gepast tempo met het stimuleren van de sanering van asbestdaken; in eerste instantie richten we ons op de kleinere daken. We ontwikkelen een communicatiecampagne en ondersteunen inwoners die gezamenlijk willen saneren. Hierbij geven we ook nadrukkelijk aandacht voor kansen op het gebied van duurzaamheid en de energietransitie.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

In verband met het uitstel van het wetsvoorstel en onduidelijkheid over de landelijke subsidiemogelijkheden (al dan niet in combinatie met verduurzaming) hebben we dit tijdelijk 'on hold' gezet. Zodra er meer zicht komt vanuit het Rijk hoe met dit onderwerp om te gaan en of er subsidieregelingen gaan komen, kunnen we een effectieve stimuleringscampagne opzetten. Gezien de huidige onduidelijkheid daarover en andere prioriteiten in de samenleving, lijkt het nu niet het juiste moment om te investeren in een dergelijk campagne.

Financiële afwijkingen

De gemeenteraad autoriseert met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma (art. 5.1 Financiële verordening gemeente Drimmelen). In haar tussenrapportages heeft het college een meld- en toelichtingsplicht voor financiële afwijkingen op lasten en / of baten van € 25.000 of hoger op (geclusterde) activiteiten of op themaniveau (art. 6.2 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

Daarnaast geldt, dat indien het college voorziet dat een geautoriseerd budget per programma dreigt te worden overschreden, dit door het college bij de behandeling van de voor- of najaarsnota aan de gemeenteraad wordt gemeld. Het college voegt daarbij een voorstel voor wijziging van het budget per programma (inclusief de dekking van de overschrijding) en/of een voorstel voor bijstelling van het beleid (art. 5.4 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

De raad besluit over de toekenning van middelen aan en verschuiving van middelen tussen programma's. In deze paragraaf rapporteren we de raad over de financiële afwijkingen van dit programma. De gepresenteerde financiële afwijkingen worden -daar waar gerelateerd - gecompenseerd met financiële afwijkingen op de andere programma's, zodat zoveel mogelijk budgetneutraal kan worden opgevangen. Voorzover de dan resterende afwijkingen niet kunnen worden gedekt door een reserve, wordt het saldo van alle programma's samengevoegd en ten gunste/ten laste gebracht van de algemene reserve.

Tabel 3.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

3. Ruimte, wonen en economie		2020	2021	2022	2023	2024
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
a.	Urenverschuivingen / knelpuntenpot	43- N				
b1.	Afval	22- N				
b2.	Afval (Covid-19)	41- N				
c.	Kermissen (Covid-19)	27- N				
d.	Overige grondzaken	47 V	19 V	19 V	7 V	7 V
e.	Actief grondbeleid	371- N				
f.	Faciliterend grondbeleid (raadsbesluit / overeenkomst)	103- N				
g.	Faciliterend grondbeleid (geen raadsbesluit / overeenkomst)	13 V				
h.	Toeristenbelasting (Covid-19)	88- N				
i.	Energietransitie		12- N	12- N		
	Diverse per saldo	19- N				
Totaal Ruimte, wonen en economie		654- N	7 V	7 V	7 V	7 V

Verschuiving tussen programma's						
a.	Urenverschuivingen / knelpuntenpot	43 V				
b.	Junibrief gemeentefonds	41 V				
c.	Junibrief gemeentefonds	27 V				
h.	Junibrief gemeentefonds	88 V				
Totaal verschuivingen tussen programma's		199 V	- -	- -	- -	- -

Mutatie reserves						
e.	Algemene bedrijfsreserve grondbedrijf	339 V				
e.	Reserve ruimtelijke ontwikkelingen	32 V				
f1.	Reserve ruimtelijke ontwikkelingen	112 V				
f1.	Reserve groenaanleg	25 V				
Totaal mutatie reserves		507 V	- -	- -	- -	- -

Totaal 3. Ruimte, wonen en economie na dekking		53 V	7 V	7 V	7 V	7 V
---	--	-------------	------------	------------	------------	------------

a. Urenverschuivingen / knelpuntenpot

In verband met het vertrek van een medewerker Ruimtelijke ordening is externe capaciteit ingehuurd vanuit de knelpuntenpot, zodat voortgang behouden bleef

voor een aantal ruimtelijke projecten zoals het Sociaal Cultureel Centrum. Daarnaast is vanuit de knelpuntenpot capaciteit beschikbaar gesteld voor juridische ondersteuning voor de voorbereiding op de Omgevingswet en externe capaciteit voor Toezicht en Handhaving ter ondersteuning van de privatisering van het bouwtoezicht. In verband met langdurig ziekteverzuim van een medewerker is tijdelijke externe capaciteit ingehuurd voor onder meer de nota Economie, het onderhouden van de relatie met ondernemers vanwege corona en de kermis en de weekmarkt.

b1. Afval

Huisvuil: vanaf 1 april 2020 zijn er geen transportkosten (€ 350,-/ton) meer van het PMD-materiaal van de overslag in Breda naar de verwerker SUEZ in Rotterdam. De reden hiervan is dat, vanuit Nedvang, er per 1 april een andere vergoedingssystematiek wordt gehanteerd voor het PMD-afval dat bij de gemeenten vrijkomt. Dit is een voordeel van circa € 241.000. Daar staat tegenover dat we hogere inzamelkosten voor het PMD-afval hebben, meerkosten voor de aanschaf van PMD-zakken en minder opbrengsten voor het PMD-afval.

Totaal	nadeel	circa	€	88.000.
Oud papier:	Minder opbrengsten voor het oud papier door de dalende marktprijs.			
Totaal	nadeel	circa	€	33.000.

GFT-afval: Meer GFT-afval ingezameld en meer ledigingen minicontainers dan begroot. Totaal nadeel circa € 71.000. Daartegenover staan waarschijnlijk hogere inkomsten DIFTAR vanwege meer ledigingen. Voorzichtigheidshalve verantwoordt we deze pas bij de jaarrekening.

Milieustraat:

- Meer afvalstoffen aangeboden aan de milieustraat en daardoor meer verwerkings- en transportkosten en minder vergoeding voor het oud papier en PMD. Ook zijn er enkele kleine voordelen behaald. Totaal nadeel circa € 52.000.
- Een voordeel van circa € 98.000. omdat de inkomsten te laag waren ingeschat bij het opstellen van de begroting.
- Een voordeel van € 35.000 op diverse onderdelen die qua kosten te hoog waren begroot.

Het totaal voordeel bedraagt ca. € 130.000 vanwege lagere uitgaven. Dit wordt verrekend met de voorziening afvalstoffenheffing (inclusief BTW) en leidt in de exploitatie tot een nadeel van ca. € 22.000 (vanwege een lagere BTW toerekening a.g.v. lagere uitgaven).

b2. Afval (Covid-19) € 41.000 nadeel

Oud papier: Per 21 maart jl. heeft Renewi éézijdig besloten, in verband met de uitbraak van het coronavirus, de oud papierinzameling op zaterdagen met vrijwilligers te staken. Dit om de gezondheidsrisico's van de vrijwilligers van de scholen/verenigingen en de medewerkers van Renewi te beperken/voorkomen in het kader van de RIVM-richtlijnen. Het college van B&W heeft daarop besloten Renewi opdracht te geven om tot nader order vanaf 30 maart het oud papier tweewekelijks op werkdagen, gelijktijdig met de inzameling van het verpakkingsafval en het GFT-afval, in te zamelen met eigen personeel. Deze tweewekelijkse inzameling is in overleg per 1 juli jl. gestopt en er is weer overgegaan tot de oorspronkelijke inzameling van het oud papier met vrijwilligers op zaterdagen, rekening houdend met de richtlijnen. De extra kosten voor deze

tweewekelijkse oud papierinzameling, na aftrek van de lagere uitbetaling aan verenigingen/scholen, in de maanden april-mei-juni bedragen € 26.000.

Textiel: Door Covid-19 zijn de landsgrenzen gesloten voor export. Om het textiel niet bij het restafval te laten komen is besloten dit op te slaan bij derden. De meerkosten en minderopbrengsten hiervan bedragen € 13.000.

Milieustraat: er is voor € 2.000 kosten gemaakt voor beveiliging op de milieustraat.
c. Kermissen (Covid-19)

Besloten is de kermis van Made als gevolg van het coronavirus af te gelasten. De mogelijkheid is onderzocht om de kermis 'coronaproof' door te laten gaan. Daarbij is afgestemd met de kermisexploitanten, de horeca, de politie en er is gekeken naar de ervaringen van andere gemeenten. Uiteindelijk is geconcludeerd dat het niet verantwoord is de kermis in Made dit jaar door te laten gaan. Hierdoor ontvangt de gemeente niet de opbrengsten uit de verpachting. Daarnaast vervallen dan ook de uitgaven. Per saldo een nadeel van circa € 27.000. Voor zover dit nadeel niet gedekt kan worden uit de tegemoetkoming vanuit het Rijk, komt dekking ten laste van het rekeningresultaat/de algemene reserve.

d. Overige grondzaken (€ 47.000 voordeel)

Overige grondzaken: verkoopopbrengst gronden woningbouwontwikkelingen (€ 5.000 voordeel)

Als gevolg van wettelijke regels worden de opbrengsten van grondverkoop verantwoordt onder overige grondzaken. In 2020 zijn voor diverse woningbouwontwikkelingen gronden verkocht aan ontwikkelaars wat resulteert in een extra opbrengst van € 5.000.

Overige grondzaken : reststroken (€ 48.000 voordeel)

In 2020 zijn meer reststroken verkocht dan verwacht. Momenteel zijn 71 reststroken verkocht. De totaal te verwachten opbrengst uit verkopen van reststroken bedraagt

€ 215.175. Dit betekent extra inkomsten van € 62.675. Voor de omvangrijke werkzaamheden (beleid reststroken) zijn er nog extra kosten in 2020 te verwachten van ca. € 14.500.

Overige grondzaken : recognities (€ 6.000 voordeel)

In 2020 zijn nieuwe huurovereenkomsten en overeenkomsten voor zakelijke rechten afgesloten. Dit resulteert in 2020 in extra inkomsten van ca. € 6.000 (voordeel).

Overige Grondzaken: diverse kosten (€ 12.000 nadeel)

Volgens wettelijke regels moeten zowel de opbrengsten alsook de kosten van verkopen gronden en water verantwoord worden op overige grondzaken. Voor het verkopen van gronden is in de grondnota vastgesteld dat er 2 onafhankelijke taxaties moeten worden verricht. Voor 2020 wordt extra aan kosten verwacht van ca. € 4.000. Daarnaast worden bij grondverkopen onderzoeken verricht. Dit resulteert in 2020 in een extra kostenpost van ca. € 8.000.

Door het college is besloten een overeenkomst aan te gaan met de exploitant van het toekomstige windpark KlaverspoorA16. Op grond van deze overeenkomst krijgt de gemeente extra inkomsten. Gedurende de bouwfase gaat het om € 19.112 (2021 en 2022) in de jaren daarna zijn de extra inkomsten €

7.497. De overeenkomst is afhankelijk van het besluit van de Raad van State over de realisatie van het windpark. De opbrengsten komen ten gunste van de post Overige Grondzaken.

De meeropbrengsten in de jaren 2021 en 2022 (€ 11.615) nemen we op als werkbudget voor activiteiten binnen de energietransitie.

e. Actief grondbeleid (€ 371.000 nadeel exploitatie / € 371.000 voordeel reserve stortingen)

De werkzaamheden voor het woonrijp maken van het project Prinsenvolder worden in 2020 afgerond. Bij de primaire begrotingsopstelling 2020 werd nog uitgegaan van een verliesneming voor ambtelijke kosten. Door de extra verliesneming bij jaarafsluiting 2019 van € 100.000 wordt ervan uitgegaan dat het openstaande saldo per 31-12-2019 toereikend is om alle kosten in 2020 te verantwoorden.

De verwachte verliesneming ten laste van de algemene bedrijfsreserve is niet nodig in 2020 (€ 17.000 nadeel op exploitatie = voordeel voor reserve).

De boekwaarde van de projecten Degaterrein en Kavels Antwerpsestraat/ Geraniumstraat worden in 2020 geheel verantwoord op de balans. Bij de primaire begrotingsopstelling 2020 is uitgegaan dat de beschikbare gronden in 2020 worden verkocht.

De gronden bij het Degaterrein staan te koop. De verkoop loopt moeizaam, verwacht wordt dat deze niet meer in 2020 verkocht worden.

De verkoop van de kavels aan de Antwerpsestraat en Geraniumstraat heeft vertraging opgelopen door instellen beroep bij Raad van State. In het 2e halfjaar worden de kavels te koop aangeboden. Verwacht wordt dat de daadwerkelijke verkoop pas in 2021 zal plaats vinden.

De verwachte winstnemingen en de boekingen ten gunste van de reserve ruimtelijke ontwikkelingen van deze BIE projecten worden doorgeschoven naar 2021 (€ 388.000 voordeel op exploitatie = nadeel voor reserve). Daarnaast worden ook de stortingen in de reserve ruimtelijke ontwikkelingen doorgeschoven naar 2021 (€ 32.000 voordeel op exploitatie = nadeel voor reserve)

f. Faciliterend grondbeleid (raadsbesluit, overeenkomst) (€ 103.000 nadeel exploitatie / € 136.000 voordeel reserve stortingen)

Voor diverse woningbouwprojecten worden ambtelijke voorbereidingskosten gemaakt die later verhaald worden met de ontwikkelaars. Ook wordt het volledige uurtarief (inclusief opslag) in rekening gebracht. Voor 2020 geeft dit een extra nadeel van ca. € 33.000 op de exploitatie.

Door vertraging van woningbouw projecten (oplevering woningen en ingesteld beroep bij Raad van State) worden de bijdragen voor reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (€ 112.000) en voor reserve Groenaanleg (€ 24.000) doorgeschoven naar 2021. Dit resulteert in 2020 tot een lagere storting in de reserve van ca. € 136.000 (voordeel op exploitatie = nadeel voor reserve).

g. Faciliterend grondbeleid (geen raadsbesluit, overeenkomst) (€ 13.000 voordeel)

In 2020 zijn bestemmingsplannen voor woningbouwprojecten in de gemeenteraad vastgesteld. Deze exploitaties (kosten en opbrengsten) zijn opgenomen bij faciliterend grondbeleid (raadsbesluit, overeenkomst). Door overboeking van de kosten van deze projecten levert dit een voordeel op van € 13.000.

h. Toeristenbelasting (Covid-19)

Als gevolg van de coronamaatregelen wordt voor dit jaar een substantieel lagere opbrengst toeristenbelasting geraamd. Landelijk wordt rekening wordt gehouden met 75% minderopbrengsten. Voor Drimmelen betekent dit € 88.125. Vooralnog wordt ervan uitgegaan dat deze minderopbrengsten zich beperken tot 2020. Voor zover dit nadeel niet gedekt kan worden uit de tegemoetkoming vanuit het Rijk, komt dekking ten laste van het rekeningresultaat/de algemene reserve. Op dit moment is niet nog bekend wat het werkelijke nadeel is voor onze gemeente.

i. Energietransitie

Zie toelichting punt d. Overige grondzaken.

4. Sociaal domein

Inleiding

Inleiding

De hoofddoelstelling van het programma is:

We hebben een inclusieve samenleving, waarbij iedereen ongeacht leeftijd, sociale klasse, afkomst of beperking, in de gemeente Drimmelen mee kan doen aan activiteiten op het gebied van onderwijs, werk, sport en ontmoeting, zorg en welzijn. Iedereen neemt hierbij zijn eigen verantwoordelijkheid en ondersteunt de mensen in zijn omgeving. Mensen die het niet redden met hulp van mensen uit hun omgeving of algemene voorzieningen, krijgen ondersteuning van de gemeente.

In het coalitieprogramma Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN ! staat:

Drimmelen is een gemeenschap waar mensen naar elkaar omkijken en waar we er samen voor zorgen dat iedereen mee kan doen aan alles wat een samenleving maakt. Om dat in de toekomst ook zo te houden, willen we stevig inzetten op preventie en innovatie binnen alle onderdelen. Sport en cultuur met sportieve en culturele evenementen zijn belangrijke dragers van een gezonde, gelukkige en vitale samenleving. We willen een relatie leggen met de ambities in het sociale domein. Onze buurthuizen dragen bij aan ontmoeten, meedoen en gezelligheid. Het stimuleren van sport, ontmoeten, cultuur en hiervoor ruimten faciliteren die zo optimaal mogelijk benut worden. De gemeente richt zich primair op breedtesport en faciliteert evenementen.

Het programma is uitgewerkt in vijf thema's. De hierboven benoemde programmadoelstelling is uitgewerkt in de volgende thema's en daarbij behorende subdoelstellingen:

1. Opgroeien en opvoeden
2. Zorg voor kwetsbare burgers
3. Participatie door werk en maatschappelijke inzet
4. Sport en bewegen
5. Sociaal culturele accommodaties.

4.1 Opgroeien en opvoeden

Wat willen we bereiken?

Bevorderen gelijke onderwijskansen

Het bevorderen van gelijke onderwijskansen voor alle jongeren, zodat zij minimaal een startkwalificatie (= een havo-, vwo- of mbo-diploma vanaf niveau 2) behalen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vergroten bereik voor- en vroegschoolse educatie

De gemeente ontvangt extra middelen van het Rijk voor voor- en vroegschoolse educatie (vve). We helpen kinderen met een taalachterstand in de kinderopvang en peuterwerk. Zo krijgen ze een betere start in het basisonderwijs. In 2019 stelden we een nieuw beleidsplan op. Hierin verwerkten we de aanbevelingen van de Onderwijsinspectie en de veranderingen van het landelijke vve-beleid. Zo krijgen kinderen meer uren vve-begeleiding: 16 uur per week in plaats van de huidige 10 uur.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Voor alle peuters binnen de kinderopvang en peutergroepen stopte helaas het educatieve aanbod vanwege de coronacrisis voorjaar 2020. Voor de doelgroep peuters stopte het uitgebreide VVE aanbod. De VVE coördinator heeft gedurende de sluitingsweken contact gehouden met de kinderopvang en met medewerkers Jeugdgezondheidszorg. De pedagogisch coaches van de kinderopvang verzorgden samen met de pedagogisch medewerkers een aanbod voor alle kinderen en nog een extra aanbod voor de VVE peuter. Hierbij werd rekening gehouden met de behoefte en de mogelijkheden van de ouders. Kibeo heeft voor drie VVE peuters noodopvang aangevraagd om te voorkomen dat de taalontwikkeling een te grote achterstand zou laten. Naast aandacht voor het educatieve aanbod, was er afstemming over de draagkracht van ouders. Op het moment dat de kinderen weer naar de opvang mochten, waren er twee gezinnen die hun VVE peuter thuis lieten vanwege angst op besmetting. De kinderopvang heeft deze ouders persoonlijk benaderd om het belang van VVE ondersteuning aan te geven. Ouders hebben hierna de peuter weer naar de opvang gebracht.

Verder terugdringen van schoolverzuim en -uitval in nauwe samenwerking met RBL (Regionaal Bureau Leerplicht)

Voor 2020 heeft het RBL hiervoor de volgende speerpunten vastgesteld:

- Sluitend regionaal vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie;
- Aanpak oud-Voortijdig schoolverlaters;
- Overstap binnen het onderwijs verbeteren (aansluiting PO en VO, aansluiting VO en MBO).

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

De scholen hebben zich tijdens de lockdown enorm ingezet om de leerlingen onderwijs te kunnen blijven bieden. Leerlingen waar zorgen over waren of die uit beeld dreigden te raken, zijn door de scholen bij het RBL gemeld. En er is samen opgetrokken om contact te krijgen/houden met deze leerlingen en ze te stimuleren onderwijs te blijven volgen. Hierdoor heeft het RBL de jongeren in deze regio goed in beeld kunnen houden. Wanneer een leerling niet op school verscheen, werd waar nodig een

deurbezoek afgelegd door de leerplichtambtenaar of een ketenpartner afhankelijk van de situatie. De rol van de leerplichtambtenaar was in de periode voor de zomervakantie met name gericht op zorg en het maken van verbinding. Er mocht en kon niet worden gehandhaafd.

Onderwijs faciliteren

Het onderwijs in de gemeente in nauw overleg met het werkveld op een goede wijze faciliteren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verbreding natuur- en cultuureducatie

Natuur- en cultuureducatie is belangrijk binnen het onderwijs en een bezoek aan de Biesbosch hoort daarbij. Dit staat opgenomen in het coalitieakkoord. De meeste basisscholen in Drimmelen startten in 2019 met het zogenaamde Schoolbootproject. Iedere groep 6 brengt een bezoek aan de Biesbosch en krijgt een educatief programma. In 2020 krijgt dit project een vervolg.

Daarnaast stimuleren we als gemeente zogenaamde groene schoolpleinen, zoals bij basisschool De Windhoek in 2019 is gerealiseerd.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Als gemeente dragen wij 50% bij aan de bezoeken van de groepen 6 aan de Biesbosch. Afgelopen schooljaar heeft vanwege corona geen enkele basisschool gebruik gemaakt van dit aanbod. De bezoeken vinden met name in het voorjaar plaats. Voor het schooljaar 2020-2021 hebben we wederom hetzelfde aanbod aan alle PO-scholen gedaan. Afhankelijk van de corona-ontwikkelingen gaan scholen wel of niet een bezoek brengen aan de Biesbosch.

Ouderen en kinderen helpen in het zelfstandig oplossen van problemen

Ouderen en kinderen helpen in het zelfstandig oplossen van uiteenlopende problemen waardoor de instroom van jongeren in de geïndiceerde jeugdzorg zoveel mogelijk wordt beperkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beheersing kosten jeugdzorg

De gemeente Drimmelen maakt onderdeel uit van de samenwerkingsregio jeugdzorg West-Brabant Oost (WBO). Binnen deze regio maken we samen beleid en regelen we de inkoop van de specialistische jeugdzorg. De vraag naar jeugdzorg blijft groot en de budgetten beperkt. Daarom blijft het ook voor 2020 een uitdaging om kwalitatief goede jeugdzorg vorm te geven. We stelden in 2018 maatregelen op om de kosten te beheersen. Deze maatregelen maken in 2020 onderdeel uit van de reguliere aanpak. In 2020 verwachten we een eerste effect te zien van de pilot in Drimmelen-Geertruidenberg met een praktijkondersteuner jeugdhulp bij een huisarts. De praktijkondersteuner biedt ondersteuning aan

kinderen/jeugdigen en verwijst door naar het CJG. Specialistische hulp wordt ingezet als het nodig is. Het nieuwe beleidskader jeugdhulp voor de regio WBO geeft vanaf 2020 richting aan de uitvoering van jeugdhulp. Naast de beheersmaatregelen die in de regio worden genomen, onderzoekt het ministerie tevens of de extra gelden (landelijk € 300 miljoen, Drimmelen € 311.000) die de gemeenten nu tot en met 2021 extra ontvangen, structureel kunnen worden. Portefeuillehouder: Jürgen Vissers
Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

We zien de afgelopen jaren een flinke toename van zowel het aantal jeugdigen dat een bepaalde vorm van jeugdzorg ontvangt als van de stijging van de kosten voor jeugdzorg. Zo ook in 2020, waar we u in de Voorjaarsnota 2020 over hebben geïnformeerd. Om deze ontwikkeling te kantelen, starten we met een taskforce, samen met Geertruidenberg. Naast eerder ingezette beheersmaatregelen en de pilot POH gaan we de beheersmaatregelen uitbreiden en inzetten op een cultuuromslag. De besluitvorming bij de Voorjaarsnota ten aanzien van de taakstelling vanaf 2021 en het incidentele budget vanaf 2020 is verwerkt.

Op basis van de cijfers van het tweede kwartaal 2020 lijken we de kosten jeugdzorg voor 2020 binnen de begroting op te kunnen vangen. Er zijn dit jaar wel diverse onzekerheden. Vanwege corona houden we rekening met "inhaalzorg (latere zorg door corona)" en hebben we daarom een risicomarge van 10% ambulante begeleiding opgenomen. Daarnaast blijft verblijfszorg achter op de prognose. Echter een mogelijke toename van een beperkt aantal jeugdigen in verblijfszorg kan leiden tot een forse kostenstijging.

Per 2021 wordt de administratie jeugdhulp WBO overgeheveld van Zorglokaal naar de gemeente Breda. Dit levert een structurele besparing op, maar vergt wel een incidentele bijdrage voor de implementatie. De incidentele kosten zijn verwerkt in voorliggende NJN en de structurele besparing wordt verwerkt in de begroting 2021 (zie ook toelichting financiële afwijkingen, programma 4).

Voor de uitvoering van de jeugdzorg binnen ons CJG is een JeugdAdviesTeam (JAT) nodig. Dit team is diverse jaren ingehuurd via de gemeente Breda. Vanaf half 2020 komen deze adviseurs in dienst bij de gemeente Breda. Dit zorgt voor een verbetering van de dienstverlening, maar ook voor structureel hogere kosten van € 6.000. Deze worden verrekend in de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) jeugdzorgregio WBO. De kosten voor de DVO 2020 zijn nog niet definitief vastgesteld. We hebben afspraken gemaakt met het JAT om de dienstverlening voor het CJG te verbeteren.

Naar aanleiding van een materiële controle bij een jeugdzorgaanbieder wordt geld teruggevorderd. Voor Drimmelen gaat dit minimaal om een

terug te ontvangen bedrag van incidenteel € 23.000 aan te veel betaalde zorgkosten.

De afwikkeling van het dossier Juzt verloopt voorspoedig. Nadere toelichting staat opgenomen bij toelichting financiële afwijkingen programma 4.

Doorontwikkeling CJG

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Drimmelen-Geertruidenberg wordt per 2020 een Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO). Zo is het CJG als organisatie klaar voor de toekomst. Medewerkers komen in dienst bij het CJG. Daarmee streven we gelijke omstandigheden voor alle medewerkers na. De organisatievorm verandert, maar de werkzaamheden van het CJG blijven gelijk. Er is sprake van continuïteit van hulp en ondersteuning met als uitgangspunt: één gezin, één plan, één regisseur. De BVO is nieuw en dit brengt nieuwe uitdagingen en kansen met zich mee voor 2020. Het CJG verhuist eind 2019 naar een nieuwe huisvesting: het voormalige politiebureau in Geertruidenberg. We werken aan de zichtbaarheid en bekendheid van het CJG en intensiveren de samenwerking tussen het CJG, huisartsen, consultatiebureaus en onderwijs.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Drimmelen-Geertruidenberg werd per 2020 een Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) en verhuisde naar een nieuwe huisvesting. De manager van het CJG Drimmelen-Geertruidenberg is begin 2019 door omstandigheden uitgevallen. Medio 2020 bleek, dat volledige terugkeer niet mogelijk was. Hierdoor was zowel tijdelijke als definitieve vervanging noodzakelijk. Dit leidt tot meerkosten, die naar verwachting niet binnen het reguliere CJG-budget opgevangen kunnen worden.

4.2 Zorg voor kwetsbare burgers

Wat willen we bereiken?

Helpen bij het terugdringen van schulden

Helpen bij het terugdringen van schulden waarbij de eigenverantwoordelijkheid van mensen voorop staat.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening

We voeren het beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening uit. De gemeenteraad stelde dit plan begin 2019 vast. Zo bieden we sinds dit jaar minima een abonnement voor de bibliotheek en sporten aan. Ook voor 2020 staan verschillende acties gepland zoals onderzoek naar Kindpakket.nl en "kinderen van de voedselbank". Voor de Voedselbank in Made zoeken we voor 2021 en verder naar de mogelijkheden om de continuïteit te waarborgen.

We maken een communicatieplan om de bekendheid van de regelingen te vergroten. En we informeren iedereen over de mogelijkheden van ondersteuning als je het financieel moeilijk hebt. Ook stemmen we de inning van gemeentelijke schulden beter op elkaar af.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Alle actiepunten voor 2020 lopen conform planning. Een aantal punten heeft aandacht, zoals het project kwetsbare zwangeren. De cijfers blijven achter bij hetgeen verwacht werd. Door corona voeren we de monitoring op een later tijdstip uit. Verder zochten we de afgelopen periode naar een permanente locatie voor het lokale uitdeelpunt van de Voedselbank en hebben deze gevonden bij de voetbalvereniging Madese Boys. Om deze locatie geschikt te maken, is een eenmalige investering nodig. We stellen voor deze kosten te dekken ten laste van de reserve bestuursakkoord, zie financiële toelichting programma 4.

Ondersteuning van mensen

Door ondersteuning kunnen mensen zich beter redden en hebben ze een betere kwaliteit van leven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aanpak eenzaamheid

De gemeente Drimmelen ondertekende in 2019 het landelijke actieprogramma Eén tegen eenzaamheid. Dit is ook een van de speerpunten van de agenda van het Drimmelse project Geluk. We werken met verschillende lokale en landelijke partijen samen aan het bestrijden van eenzaamheid in 2020. Er gebeurt al veel in Drimmelen om eenzaamheid te voorkomen en aan te pakken. In 2020 geven we meer bekendheid aan alle activiteiten op dit gebied.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Door het versoepelen van de coronamaatregelen starten diverse activiteiten weer en kunnen inwoners elkaar weer ontmoeten. De werkgroep eenzaamheid richt zich op het organiseren van activiteiten (fysiek en digitaal) in de week van de eenzaamheid 1 tot en met 8 oktober.

Algemene voorzieningen realiseren

Eind 2019 starten we met twee algemene voorzieningen bij Ganshoek in Lage Zwaluwe en Antonius Abt in Terheijden. Inwoners, met én zonder beperking, kunnen deelnemen aan de dagelijkse activiteiten en maaltijden. We willen hiermee de activiteiten voor iedereen toegankelijk maken en zo duurdere zorg voorkomen. Het gaat om een proefperiode van 1,5 jaar. Na afloop evalueren we de resultaten,

besluiten we over voortzetting van de algemene voorziening en uitbreiding naar de andere kernen.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Door de 'blijf thuis'-maatregel zijn de Huiskamers tijdelijk gesloten geweest. Deelnemers zijn, indien nodig, op andere manieren ondersteund. De Huiskamers zijn in aangepaste vorm nu weer open voor de meest kwetsbaren. Dit kan gevolgen hebben voor de bepaling van het succes van de pilot dat voor een groot deel afhangt van het aantal structurele en kwetsbare bezoekers. Ook landelijk en in andere Dongemondgemeenten lopen dergelijke pilots. Ook deze worden gevolgd. De middelen voor de huiskamers worden doorbetaald, naar aanleiding van het verzoek van het ministerie en de VNG om zorgaanbieders te blijven financieren.

Consequenties abonnementstarief

Het Rijk besloot om per 2019 het abonnementstarief in te voeren. Met dit tarief betalen alle gebruikers van Wmo-voorzieningen een vast bedrag van € 17,50 per vier weken. Door deze verandering vragen meer inwoners een Wmo-maatwerkvoorziening aan. De kosten nemen hierdoor toe en de inkomsten aan eigen bijdragen nemen af. Dit is een landelijk beeld, waarvoor gemeenten bij het Rijk ook in 2020 aandacht vragen.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

De invoering van het abonnementstarief heeft vooral een stijging in het aantal aanvragen en toekenningen voor Hulp bij het Huishouden veroorzaakt. Het lijkt erop dat dit een tijdelijke piek is geweest.

Met ingang van 2020 bedraagt de eigen bijdrage voor Wmo-maatwerkvoorzieningen € 19 per maand. Gemeenten moeten daarvoor cliëntgegevens aanleveren bij het CAK. Deze aanlevering was tot augustus 2020 niet mogelijk, door vertraging bij de invoering van een nieuw systeem bij het CAK. Dit betekent dat cliënten die nog niet bij het CAK bekend waren (nieuwe cliënten vanaf 1 januari 2020) pas laat in 2020 de factuur ontvingen. Zij zijn door de gemeente en het CAK diverse malen hierover geïnformeerd. Dit heeft tot veel vragen van Wmo-klienten geleid.

Door de coronamaatregelen besloot de minister voor april en mei 2020 geen eigen bijdragen op te leggen. De VNG en het ministerie onderhandelen over compensatie voor gemeenten hiervoor.

Doordecentralisatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Vanaf 2022 wordt iedere gemeente verantwoordelijk voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Mensen met psychiatrische en sociaal-maatschappelijke problemen moeten zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en

meedoen. Wij overleggen samen met de andere gemeenten in onze regio over de overdracht van deze taken van centrumgemeente Breda naar de regiogemeenten. Regionaal bekijken we of de regiogemeenten taken al eerder over moeten nemen van Breda. We maken in 2020 een actieplan voor alle stappen die lokaal nodig zijn. Voor de periode 2019-2020 nemen we deel aan een pilot "Wijk-GGD-er". Zo doen we al ervaring op om mensen met psychiatrische aandoeningen in de wijk op tijd de juiste ondersteuning te geven. Portefuillehouder: Lieke Schuitmaker
Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

De organisatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang is nu de verantwoordelijkheid van centrumgemeente Breda die hiervoor ook de financiële middelen ontvangt. Op advies van de commissie Dannenberg verschuift deze verantwoordelijkheid naar de gemeenten. Mensen met psychiatrische en sociaal-maatschappelijke problemen moeten zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en meedoen. Het Rijk heeft de planning opnieuw bijgesteld. Bij de huidige planning worden de gemeenten vanaf 2021 verantwoordelijk voor Beschermd Wonen. De middelen worden vanaf 2022 herverdeeld over de gemeenten, gefaseerd over een periode van tien jaar. Wij overleggen samen met de andere gemeenten in onze regio over de overdracht van deze taken van centrumgemeente Breda naar de regiogemeenten. Regionaal bekijken we of en wanneer de regiogemeenten taken al overnemen van Breda. De verwachting is dat in 2021 een eerste stap wordt gezet en dat een aantal cliënten overgaan van Breda naar de regiogemeenten. Dit leidt vanaf 2021 tot extra kosten. Daarnaast blijven er onzekerheden en financiële risico's aanwezig voor de gemeente Drimmelen. We maken in 2020 een actieplan voor alle stappen die lokaal nodig zijn. In 2019/2020 nemen we deel aan een pilot "Wijk-GGD-er". Zo doen we al ervaring op om mensen met psychiatrische aandoeningen in de wijk op tijd de juiste ondersteuning te geven. Het project is complex, mede omdat het Rijk de herverdeling van middelen uitstelt tot 2022 en over een periode van tien jaar uitsmeert. De projectkosten vallen hierdoor hoger uit. Naar verwachting blijven we voor 2020 binnen het beschikbare budget.

Huisvesting, inburgering en re-integratie statushouders

Het Rijk verandert de inburgering vanaf 2021 behoorlijk. Het is belangrijk om statushouders vanaf de start te begeleiden bij taal en werk. Zodat ze snel mee kunnen doen in de Nederlandse samenleving. De gemeente wordt verantwoordelijk voor de inkoop van inburgering en begeleiding van statushouders. Wij zijn al met de voorbereiding gestart. Zo voeren we samen met MidZuid en de Dongemondgemeenten een pilot uit om leren en werken voor statushouders te combineren. Hierbij gaan we uit van het potentieel van statushouders. De afspraken met Vluchtelingenwerk worden in 2020 opnieuw bekeken. Ook hebben we in 2020 wederom een taak in het huisvesten van statushouders.

Portefuillehouder: Jürgen Vissers
Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

De invoering van de nieuwe wet inburgering is met een half jaar opgeschoven naar juli 2021. Regionaal zijn we al volop bezig met de voorbereiding van deze nieuwe wet. De uitvoering van de pilots "ontzorgen" en "duale trajecten" in samenwerking met de Dongenmondgemeenten en MidZuid heeft door de coronacrisis enige vertraging opgelopen.

Wat het plaatsen van statushouders betreft hebben we nog steeds een achterstand, maar zijn we wel verschoonbaar. We zijn gestart met het maken van een plan van aanpak om de achterstanden bij huisvesting statushouders in te lopen. Dit heeft echter door corona ook vertraging opgelopen

Realiseren van een inclusieve samenleving

We werken aan een samenleving waarbij iedereen, ongeacht leeftijd, inkomen, afkomst of beperking, mee kan doen. Dit noemen we een inclusieve samenleving. De gemeente voerde de afgelopen jaren de subsidieregeling Kom binnen uit. De regeling is een succes en eindigt eind 2019. Het is gewenst om een vervolg te geven aan deze regeling. Er zijn immers nog genoeg stappen te zetten om de toegankelijkheid van verenigingen en accommodaties te verhogen. We evalueren "Kom binnen" en leggen daarna een voorstel aan de gemeenteraad voor. We maakten in 2019 een plan van aanpak om als gemeente Drimmelen verder te werken aan een inclusieve samenleving. Dit plan voeren we in 2020 uit.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

De subsidieregeling Kom binnen is wegens succes verlengd tot eind 2021. Er zijn immers nog genoeg stappen te zetten om de toegankelijkheid van verenigingen en accommodaties te verhogen. Naast de subsidies voor het verbeteren van de fysieke toegankelijkheid worden ook subsidies verstrekt aan organisaties die opleiding nodig hebben om iedereen mee te kunnen laten doen, ook inwoners met een beperking.

De oplevering van een plan van aanpak, waarin we aangeven welke stappen we zetten om verder te werken aan een "inclusieve" gemeente Drimmelen, had vertraging opgelopen maar is nu beschikbaar. In dit plan staat wat de gemeente gaat doen om de komende jaren op een gestructureerde wijze inclusie (verder) vorm te geven. We willen een extra impuls geven aan de uitvoering van inclusie en een goede structuur wegzetten voor interne en externe samenwerking en verankering. Hiervoor willen we een eenmalig budget beschikbaar stellen van € 100.000 voor facilitering en uitvoering van de actiepunten ten laste van reserve bestuursakkoord, zie financiële paragraaf.

Uitvoering beleidsplan sociaal domein

De gemeenteraad stelde begin 2019 de beleidsnota Sociaal Domein vast voor de periode 2019-2023. De beleidsnota geeft het kader aan om vanuit de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning tot nog betere ondersteuning van onze inwoners te komen.

We gaan in 2020 met procesregie werken. Zo willen we bij complexe situaties tot 1 aanpak komen: 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. Andere actiepunten komen bij de andere onderdelen van programma 4 aan bod.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker, Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Op 1 juni is een procesregisseur gestart. Het gaat om een pilot waarbij we ervaring opdoen met deze begeleiding bij complexe casussen. Het aantal Wmo-meldingen en aanvragen was door corona tijdelijk afgenomen en neemt nu weer toe. Ook het aantal aanvragen voor een bijstandsuitkering neemt toe. De beleidsregels Wmo evalueren we eind 2020, zodat de werkwijze aansluit op de beleidsnota Sociaal domein. Hierin krijgen privacy, nazorg en procesregie een nadere praktische uitwerking.

Ontwikkelingen Hulp bij het huishouden

Hulp bij het Huishouden (HbH) is per 2019 weer een maatwerkvoorziening en valt onder het abonnementstarief Wmo. We zagen de aanvragen en kosten het afgelopen jaar stijgen. Door de invoering van het abonnementstarief is de financiële drempel om hulp aan te vragen weggevallen. Daarom bekijken we aanvragen kritisch en zoeken ook naar alternatieven.

We besteden in 2020 HbH opnieuw aan. Hierbij kijken we naar verbeteringen door HbH en begeleiding nog beter op elkaar aan te sluiten. Het huidige contract HbH eindigt eind 2020.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Waarschijnlijk als gevolg van de coronacrisis blijft de stijging van de vraag in 2020 achter bij de verwachting. Hulp bij het Huishouden kan hierdoor in 2020 binnen de begroting worden uitgevoerd. Inmiddels loopt het inkooptraject HbH vanaf 2021. De verwachting is, dat de tarieven onder invloed van de AmvB reële prijs Wmo sterk zullen stijgen. We verwachten ook dat de vraag na de coronacrisis weer gaat stijgen. In de begroting 2021 is gerekend met een gematigde groei. Het risico van zowel het inkooptraject als de stijging van de vraag in 2021 is in de risicoparagraaf opgenomen.

Stimuleren van een gezonde leefstijl

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid

Met ingang van 2019 hebben we een nieuwe beleidsnota lokaal gezondheidsbeleid. In 2020 geven we verder uitvoering aan de nota. Speerpunten zijn het tegengaan van roken, alcohol- en drugsgebruik onder jongeren. We stimuleren een gezonde leefstijl van zowel jong als oud. Eenzaamheid en kwetsbaarheid onder ouderen willen we voorkomen. We hebben extra aandacht voor ondersteuning bij het omgaan met dementie. Ook zetten we ons in om een volledig dekkend AED-netwerk te hebben. In 2020 ondersteunen we scholen die aan de slag gaan met De gezonde School. Daarnaast geven we uitvoering aan een nieuw preventieplan, alcohol, drugs en roken (rookvrije generatie). Tevens onderzoeken we in 2020 de mogelijkheden om aan te sluiten bij het project 'Jongeren op Gezond Gewicht'. We continueren de inzet van buurtsportcoaches ook in 2020. Zij gaan nog meer samenwerken met verenigingen, onderwijs en commerciële sportbedrijven.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Doelstelling van het gezondheidsbeleid is om in alle dorpskernen van de gemeente Drimmelen een volledig dekkend AED netwerk te hebben. Al enige tijd heeft de gemeente een bestemmingsreserve hartveilige gemeente. Vanwege financiële richtlijnen wordt deze reserve per 2021 opgeheven. In 2020 investeren we eenmalig in het netwerk om ons doel te bereiken. Dekking voor deze investering zijn de middelen uit de bestemmingsreserve van € 32.000. In de begroting 2021 is aanvullend structureel € 5.000 opgenomen voor onderhoud van het AED-netwerk.

4.3 Participatie door werk en maatschappelijke inzet

Wat willen we bereiken?

Bevorderen dat mensen die nog niet in staat zijn tot betaald werk, vrijwilligerswerk gaan doen.

Dit doen we zodat iedereen actief een bijdrage levert aan de samenleving en meedoet.

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren en faciliteren dat mensen met een uitkering participeren door te werken of vrijwilligerswerk te doen

Het doel van de Participatiewet is mensen met een uitkering weer aan het werk te krijgen, ook mensen met een arbeidsbeperking. Veel mensen met een uitkering hebben een tussenstap nodig in de vorm van opleiding, werkervaring of vrijwilligerswerk om, in ieder geval gedeeltelijk, weer aan de slag te kunnen. We begeleiden hen naar betaald werk, werkervaringsplekken of vrijwilligerswerk. En als het nodig is, zetten we loonkostensubsidie in. Voor sommigen is betaald werk niet meer mogelijk en is vrijwilligerswerk het maximaal haalbare. Voor een

beperkte groep mensen met een uitkering is zelfs vrijwilligerswerk (nog) niet haalbaar.

De werkmakelaars van de gemeente zorgen voor de begeleiding, zoveel mogelijk naar werk. We werken ook samen met MidZuid. Zij gaan bij werkgevers in de regio actief op zoek naar passende vacatures voor de doelgroep. Iedereen die een uitkering ontvangt en hiertoe in staat is, levert een wederdienst door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

We voerden het afgelopen half jaar de Tozo-regeling uit: 429 aanvragen levensonderhoud Tozo1, 61 aanvragen levensonderhoud Tozo2 en 24 aanvragen bedrijfskrediet. We informeerden u hierover in de raadsbrieven over corona. De regeling wordt verlengd tot medio 2021. Naar verwachting doen de komende periode ook meer inwoners een beroep op de Participatiewet. Naast ondersteuning bij levensonderhoud zetten we in op re-integratie en omscholing voor deze doelgroep.

Het BUIG budget 2020 en Rijksbijdrage Tozo zijn toereikend voor uitvoering taken Participatiewet en Tozo.

Bevorderen dat mensen met en zonder arbeidsbeperking bij reguliere werkgevers aan het werk gaan

We gaan dit doen, waar nodig met begeleiding en inzet van instrumenten, zodat ze bij reguliere werkgevers aan het werk gaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Huisvesting, inburgering en re-integratie statushouders

Het Rijk verandert de inburgering vanaf 2021 behoorlijk. Het is belangrijk om statushouders vanaf de start te begeleiden bij taal en werk. Zodat ze snel mee kunnen doen in de Nederlandse samenleving. De gemeente wordt verantwoordelijk voor de inkoop van inburgering en begeleiding van statushouders. Wij zijn al met de voorbereiding gestart. Zo voeren we samen met MidZuid en de Dongemondgemeenten een pilot uit om leren en werken voor statushouders te combineren. Hierbij gaan we uit van het potentieel van statushouders. De afspraken met Vluchtelingenwerk worden in 2020 opnieuw bekeken. Ook hebben we in 2020 wederom een taak in het huisvesten van statushouders.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

De invoering van de nieuwe wet inburgering is met een half jaar opgeschoven naar juli 2021. Regionaal zijn we al volop bezig met de voorbereiding van deze nieuwe wet. De uitvoering van de pilots "ontzorgen" en "duale trajecten" in samenwerking met de

Dongenmondgemeenten en MidZuid heeft door de coronacrisis enige vertraging opgelopen.

Wat het plaatsen van statushouders betreft hebben we nog steeds een achterstand, maar zijn we wel verschoonbaar. We zijn gestart met het maken van een plan van aanpak om de achterstanden bij huisvesting statushouders in te lopen. Dit heeft echter door corona ook vertraging opgelopen

Uitvoeren beschut werken

De gemeente Drimmelen heeft een opdracht om elk jaar het aantal plekken voor beschut werk gefaseerd uit te breiden. Instroom in de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) is niet meer mogelijk. Beschut werk biedt een beschermende werkomgeving voor inwoners die extra begeleiding nodig hebben. We doen dit op basis van een opdracht van het Rijk. MidZuid voert dit voor Drimmelen uit.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

De vraag voor beschut werken in Drimmelen ligt iets hoger dan de wettelijke taakstelling. We plaatsen de inwoners met een indicatie voor beschut werken om wachtlijsten te voorkomen. We doen dit voor zover het binnen het totale budget voor uitvoering van de Participatiewet past. U bent hierover geïnformeerd in de raadsbrief over ontwikkelingen re-integratie Werk en inkomen van februari 2020. De uitvoeringskosten bedragen € 8.800 per werknemer. Drimmelen heeft 6 personen geplaatst en een optie om de 7e persoon te gaan plaatsen. Budget 2020 en meerjarenraming is aangepast.

Stimuleren en faciliteren dat mensen met een uitkering participeren door te werken of vrijwilligerswerk te doen

Het doel van de Participatiewet is mensen met een uitkering weer aan het werk te krijgen, ook mensen met een arbeidsbeperking. Veel mensen met een uitkering hebben een tussenstap nodig in de vorm van opleiding, werkervaring of vrijwilligerswerk om, in ieder geval gedeeltelijk, weer aan de slag te kunnen. We begeleiden hen naar betaald werk, werkervaringsplekken of vrijwilligerswerk. En als het nodig is, zetten we loonkostensubsidie in. Voor sommigen is betaald werk niet meer mogelijk en is vrijwilligerswerk het maximaal haalbare. Voor een beperkte groep mensen met een uitkering is zelfs vrijwilligerswerk (nog) niet haalbaar.

De werkmakelaars van de gemeente zorgen voor de begeleiding, zoveel mogelijk naar werk. We werken ook samen met MidZuid. Zij gaan bij werkgevers in de regio actief op zoek naar passende vacatures voor de doelgroep. Iedereen die een uitkering ontvangt en hiertoe in staat is, levert een wederdienst door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

We voerden het afgelopen half jaar de Tozo-regeling uit: 429 aanvragen levensonderhoud Tozo1, 61 aanvragen levensonderhoud Tozo2 en 24 aanvragen bedrijfskrediet. We informeerden u hierover in de raadsbrieven over corona. De regeling wordt verlengd tot medio 2021. Naar verwachting doen de komende periode ook meer inwoners een beroep op de Participatiewet. Naast ondersteuning bij levensonderhoud zetten we in op re-integratie en omscholing voor deze doelgroep.

Het BUIG budget 2020 en Rijksbijdrage Tozo zijn toereikend voor uitvoering taken Participatiewet en Tozo.

De instroom van mensen in de participatiewet, daar waar mogelijk en nodig, beperken en misbruik en oneigenlijke gebruik van uitkeringen voorkomen en aanpakken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren en faciliteren dat mensen met een uitkering participeren door te werken of vrijwilligerswerk te doen

Het doel van de Participatiewet is mensen met een uitkering weer aan het werk te krijgen, ook mensen met een arbeidsbeperking. Veel mensen met een uitkering hebben een tussenstap nodig in de vorm van opleiding, werkervaring of vrijwilligerswerk om, in ieder geval gedeeltelijk, weer aan de slag te kunnen. We begeleiden hen naar betaald werk, werkervaringsplekken of vrijwilligerswerk. En als het nodig is, zetten we loonkostensubsidie in. Voor sommigen is betaald werk niet meer mogelijk en is vrijwilligerswerk het maximaal haalbare. Voor een beperkte groep mensen met een uitkering is zelfs vrijwilligerswerk (nog) niet haalbaar.

De werkmakelaars van de gemeente zorgen voor de begeleiding, zoveel mogelijk naar werk. We werken ook samen met MidZuid. Zij gaan bij werkgevers in de regio actief op zoek naar passende vacatures voor de doelgroep. Iedereen die een uitkering ontvangt en hiertoe in staat is, levert een wederdienst door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

We voerden het afgelopen half jaar de Tozo-regeling uit: 429 aanvragen levensonderhoud Tozo1, 61 aanvragen levensonderhoud Tozo2 en 24 aanvragen bedrijfskrediet. We informeerden u hierover in de raadsbrieven over corona. De regeling wordt verlengd tot medio 2021. Naar verwachting doen de komende periode ook meer inwoners een beroep op de

Participatiewet. Naast ondersteuning bij levensonderhoud zetten we in op re-integratie en omscholing voor deze doelgroep.
Het BUIIG budget 2020 en Rijksbijdrage Tozo zijn toereikend voor uitvoering taken Participatiewet en Tozo.

4.4 Sport en bewegen

Wat willen we bereiken?

Meedoen aan sport, cultuur en ontmoeting stimuleren en faciliteren

Stimuleren en faciliteren dat iedereen in Drimmelen mee kan doen aan sport, cultuur en ontmoeting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Realiseren van een inclusieve samenleving

We werken aan een samenleving waarbij iedereen, ongeacht leeftijd, inkomen, afkomst of beperking, mee kan doen. Dit noemen we een inclusieve samenleving. De gemeente voerde de afgelopen jaren de subsidieregeling Kom binnen uit. De regeling is een succes en eindigt eind 2019. Het is gewenst om een vervolg te geven aan deze regeling. Er zijn immers nog genoeg stappen te zetten om de toegankelijkheid van verenigingen en accommodaties te verhogen. We evalueren "Kom binnen" en leggen daarna een voorstel aan de gemeenteraad voor. We maakten in 2019 een plan van aanpak om als gemeente Drimmelen verder te werken aan een inclusieve samenleving. Dit plan voeren we in 2020 uit.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

De subsidieregeling Kom binnen is wegens succes verlengd tot eind 2021. Er zijn immers nog genoeg stappen te zetten om de toegankelijkheid van verenigingen en accommodaties te verhogen. Naast de subsidies voor het verbeteren van de fysieke toegankelijkheid worden ook subsidies verstrekt aan organisaties die opleiding nodig hebben om iedereen mee te kunnen laten doen, ook inwoners met een beperking.

De oplevering van een plan van aanpak, waarin we aangeven welke stappen we zetten om verder te werken aan een "inclusieve" gemeente Drimmelen, had vertraging opgelopen maar is nu beschikbaar. In dit plan staat wat de gemeente gaat doen om de komende jaren op een gestructureerde wijze inclusie (verder) vorm te geven. We willen een extra impuls geven aan de uitvoering van inclusie en een goede structuur wegzetten voor interne en externe samenwerking en verankering. Hiervoor willen we een eenmalig budget beschikbaar stellen van € 100.000 voor facilitering en uitvoering van de actiepunten ten laste van reserve bestuursakkoord, zie financiële paragraaf.

Uitvoering beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening

We voeren het beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening uit. De gemeenteraad stelde dit plan begin 2019 vast. Zo bieden we sinds dit jaar minima een abonnement voor de bibliotheek en sporten aan. Ook voor 2020 staan verschillende acties gepland zoals onderzoek naar Kindpakket.nl en "kinderen van de voedselbank". Voor de Voedselbank in Made zoeken we voor 2021 en verder naar de mogelijkheden om de continuïteit te waarborgen.

We maken een communicatieplan om de bekendheid van de regelingen te vergroten. En we informeren iedereen over de mogelijkheden van ondersteuning als je het financieel moeilijk hebt. Ook stemmen we de inning van gemeentelijke schulden beter op elkaar af.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Alle actiepunten voor 2020 lopen conform planning. Een aantal punten behoeft aandacht, zoals het project kwetsbare zwangeren. De cijfers blijven achter bij hetgeen verwacht werd. Door corona voeren we de monitoring op een later tijdstip uit. Verder zochten we de afgelopen periode naar een permanente locatie voor het lokale uitdeelpunt van de Voedselbank en hebben deze gevonden bij de voetbalvereniging Madese Boys. Om deze locatie geschikt te maken, is een eenmalige investering nodig. We stellen voor deze kosten te dekken ten laste van de reserve bestuursakkoord, zie financiële toelichting programma 4.

Sportaccommodaties zijn voor iedereen toegankelijk en duurzaam

De sportaccommodaties zijn voor iedereen toegankelijk en zijn duurzaam, daarnaast worden ze multifunctioneel en optimaal gebruikt. De openbare ruimte nodigt uit tot sporten en bewegen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Renovatie zwembaden

We renoveren de buitenzwembaden De Randoet in Made en het Puzzelbad in Terheijden in 2019-2020 en zetten splashcentra weg. Hiermee maken we de zwembaden duurzaam, aantrekkelijk en klaar voor de toekomst. We besteden eind 2019 het beheer en de exploitatie van de zwembaden aan, zodat we per 2020 een nieuw exploitatiecontract kunnen afsluiten. We vragen extra aandacht van de nieuwe exploitant om de samenwerking met de mensen, verenigingen uit de dorpen en commerciële partijen op de locaties van beide zwembaden verder uit te bouwen.

Portefeuillehouder: Jan-Willem Stoop

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Bij de renovatie van de zwembaden hadden we te maken met een aantal tegenvallers, te weten de planning, de meerkosten en de coronacrisis. We

hebben u hierover bij de Voorjaarsnota geïnformeerd. De financiële consequenties zijn op basis van besluitvorming over de Voorjaarsnota verwerkt.

We hebben de hoofdaannemer in gebreke gesteld. Deze procedure loopt nog. Na het zwemseizoen moeten de nog als 'onvoldoende' gekwalificeerde werkonderdelen zoals de splashvloeren en de nieuwbouw Puzzelbad door de hoofdaannemer worden aangepast. Mits de hoofdaannemer aan zijn verplichtingen voldoet, zijn er geen verdere overschrijdingen van het krediet te verwachten.

Duurzame renovatie buitensportaccommodaties

Een aantal buitensportverenigingen heeft verouderde accommodaties in eigendom. Zij hebben een beroep op de gemeente gedaan voor renovatie. We stelden daarom in 2019 een beleidsregel op om deze buitensportverenigingen te faciliteren bij het renoveren van hun clubaccommodatie. Naast de aandacht voor duurzame renovatie is ook de verbetering van de toegankelijkheid van de accommodaties een belangrijk thema. De verenigingen kunnen, naast de gemeente, ook een beroep doen op de landelijke subsidieregeling Subsidierегeling stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties.

Portefeuillehouder: Harry Bakker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

Voetbalvereniging Zwaluwe heeft de renovatieplannen in het voorjaar van 2020 volledig afgerond. Sportvereniging Voetbal Terheijden (SVT) heeft na de afprijzing van de nieuwbouwplannen een nieuw financieel dekkingsplan voor de investering aangereikt. Voor de financiering is een lening noodzakelijk door BNG en SWS en hiervoor is een borgstelling door gemeente vereist. Besluitvorming vindt in september a.s. plaats, zodat naar verwachting in het laatste kwartaal van 2020 gestart kan worden met de nieuwbouw.

4.5 Sociaal culturele accommodaties

Wat willen we bereiken?

Meedoen aan sport, cultuur en ontmoeting stimuleren en faciliteren

Stimuleren en faciliteren dat iedereen in Drimmelen mee kan doen aan sport, cultuur en ontmoeting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bouwhal carnaval

In 2019 is de stichting Centrale Bouwruimte Carnaval opgericht. Doel van de stichting is het oprichten en exploiteren van een centrale bouwruimte voor carnavalsbouwers in Drimmelen. Ook wil de stichting bemiddelen in bouwruimte voor carnavalsbouwers. De gemeente ondersteunt de stichting en carnavalsverenigingen ook in 2020 bij het vinden van voldoende bouwruimte. De

gemeenteraad stelde hiervoor eenmalig middelen beschikbaar. Ook heeft de gemeente in dit verband een taak bij de vergunningverlening, handhaving, openbare orde en veiligheid.

Portefeuillehouder: Harry Bakker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

In 2019 stelde Stichting Centrale Bouwruimte Carnaval met ondersteuning van de gemeente Drimmelen een eerste centrale bouwruimte voor carnavalsverenigingen beschikbaar. Het betrof een pilot voor carnavalseditie 2020. De gemeenteraad stelde voor 2019 incidenteel € 25.000 voor dit project beschikbaar met als dekking de algemene reserve. De totale kosten zijn tot nu toe € 10.300. De evaluatie is vanwege corona opgeschoven. En daarnaast is het nog onduidelijk of de carnavalsverenigingen voor carnaval 2021 gaan bouwen. Najaar 2020 gaan gemeente en stichting met elkaar in overleg. Vanwege corona is het op dit moment niet duidelijk of en in welke vorm carnaval komend jaar door kan gaan.

Realiseren van een inclusieve samenleving

We werken aan een samenleving waarbij iedereen, ongeacht leeftijd, inkomen, afkomst of beperking, mee kan doen. Dit noemen we een inclusieve samenleving. De gemeente voerde de afgelopen jaren de subsidieregeling Kom binnen uit. De regeling is een succes en eindigt eind 2019. Het is gewenst om een vervolg te geven aan deze regeling. Er zijn immers nog genoeg stappen te zetten om de toegankelijkheid van verenigingen en accommodaties te verhogen. We evalueren "Kom binnen" en leggen daarna een voorstel aan de gemeenteraad voor. We maakten in 2019 een plan van aanpak om als gemeente Drimmelen verder te werken aan een inclusieve samenleving. Dit plan voeren we in 2020 uit.

Portefeuillehouder: Lieke Schuitmaker

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ **Kwaliteit**

De subsidieregeling Kom binnen is wegens succes verlengd tot eind 2021. Er zijn immers nog genoeg stappen te zetten om de toegankelijkheid van verenigingen en accommodaties te verhogen. Naast de subsidies voor het verbeteren van de fysieke toegankelijkheid worden ook subsidies verstrekt aan organisaties die opleiding nodig hebben om iedereen mee te kunnen laten doen, ook inwoners met een beperking.

De oplevering van een plan van aanpak, waarin we aangeven welke stappen we zetten om verder te werken aan een "inclusieve" gemeente Drimmelen, had vertraging opgelopen maar is nu beschikbaar. In dit plan staat wat de gemeente gaat doen om de komende jaren op een gestructureerde wijze inclusie (verder) vorm te geven. We willen een extra impuls geven aan de uitvoering van inclusie en een goede structuur wegzetten voor interne en externe samenwerking en verankering. Hiervoor

willen we een eenmalig budget beschikbaar stellen van € 100.000 voor facilitering en uitvoering van de actiepunten ten laste van reserve bestuursakkoord, zie financiële paragraaf.

Uitvoering beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening

We voeren het beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening uit. De gemeenteraad stelde dit plan begin 2019 vast. Zo bieden we sinds dit jaar minima een abonnement voor de bibliotheek en sporten aan. Ook voor 2020 staan verschillende acties gepland zoals onderzoek naar Kindpakket.nl en "kinderen van de voedselbank". Voor de Voedselbank in Made zoeken we voor 2021 en verder naar de mogelijkheden om de continuïteit te waarborgen.

We maken een communicatieplan om de bekendheid van de regelingen te vergroten. En we informeren iedereen over de mogelijkheden van ondersteuning als je het financieel moeilijk hebt. Ook stemmen we de inning van gemeentelijke schulden beter op elkaar af.

Portefeuillehouder: Jürgen Vissers

Startdatum: 21-03-2018 Einddatum: 16-03-2022

■ Kwaliteit

Alle actiepunten voor 2020 lopen conform planning. Een aantal punten behoeft aandacht, zoals het project kwetsbare zwangeren. De cijfers blijven achter bij hetgeen verwacht werd. Door corona voeren we de monitoring op een later tijdstip uit. Verder zochten we de afgelopen periode naar een permanente locatie voor het lokale uitdeelpunt van de Voedselbank en hebben deze gevonden bij de voetbalvereniging Madese Boys. Om deze locatie geschikt te maken, is een eenmalige investering nodig. We stellen voor deze kosten te dekken ten laste van de reserve bestuursakkoord, zie financiële toelichting programma 4.

Financiële afwijkingen

De gemeenteraad autoriseert met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma (art. 5.1 Financiële verordening gemeente Drimmelen). In haar tussenrapportages heeft het college een meld- en toelichtingsplicht voor financiële afwijkingen op lasten en / of baten van € 25.000 of hoger op (geclusterde) activiteiten of op themaniveau (art. 6.2 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

Daarnaast geldt, dat indien het college voorziet dat een geautoriseerd budget per programma dreigt te worden overschreden, dit door het college bij de behandeling van de voor- of najaarsnota aan de gemeenteraad wordt gemeld. Het college voegt daarbij een voorstel voor wijziging van het budget per programma (inclusief de dekking van de overschrijding) en/of een voorstel voor bijstelling van het beleid (art. 5.4 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

De raad besluit over de toekenning van middelen aan en verschuiving van middelen tussen programma's. In deze paragraaf rapporteren we de raad over de financiële afwijkingen van dit programma. De gepresenteerde financiële afwijkingen worden -daar waar gerelateerd - gecompenseerd met financiële afwijkingen op de andere programma's, zodat zoveel mogelijk budgetneutraal kan worden opgevangen. Voorzover de dan resterende afwijkingen niet kunnen worden gedekt door een reserve, wordt het saldo van alle programma's samengevoegd en ten gunste/ten laste gebracht van de algemene reserve.

Tabel 4.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

4. Sociaal domein		2020	2021	2022	2023	2024
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
a.	Jeugd					
a1.	Afwikking Juzt	119- N				
a2.	Wijziging administratie WBO Jeugd	23- N				
a3.	PGB Jeugd	30- N				
b.	Urenverschuivingen	95- N				
c.	Effect Covid-19	78- N				
d.	Voedselbank	-	1- N	1- N	1- N	1- N
e.	Dekkend AED netwerk	33- N				
f1.	Kunst (reserve kunstwerken)	70 V				
f2.	Kunst (vrijval)	6 V				
g.	Toegankelijkheid/Inclusie	25- N	75- N			
	Diversen per saldo	19- N				
Totaal Sociaal Domein		345- N	76- N	1- N	1- N	1- N

Verschuiving tussen programma's						
b.	Urenverschuivingen	95 V	N	N	N	N
c.	Junibrief gemeentefonds	78 V	N	N	N	N
Totaal verschuivingen tussen programma's		173 V	- N	- N	- N	- N

Mutatie reserves						
a1.	Reserve Bestuursakkoord - afwikking Juzt	119 V				
d.	Reserve Bestuursakkoord/kapitaallasten	- N	1 V	1 V	1 V	1 V
e.	Reserve Hartveilige gemeente	33 V				
f1.	Reserve Kunstwerken	70- N	N			
g.	Reserve Inclusie / Bestuursakkoord	25 V	75 V			
Totaal mutatie reserves		106 V	76 V	1 V	1 V	1 V

Totaal 4. Sociaal domein		65- N	- N	- N	- N	- N
---------------------------------	--	--------------	------------	------------	------------	------------

a. Jeugd

a1. Afwikking Juzt

Juzt heeft op 1 april 2020 haar zorg voor en hulp aan jeugdigen en jongeren aan andere aanbieders overgedragen. In de gesprekken sindsdien met de

andere aanbieders is vastgesteld dat die overdracht ononderbroken en kwaliteitsrijk heeft plaats gevonden. Er was in alle persoonlijke situaties sprake van een zachte landing. Vanaf dat moment is een fase ingetreden waarin Juzt als organisatie wordt ontmanteld. De bezittingen en schulden worden te gelde gemaakt en met elkaar vereffend. Per saldo zal er op 1 september 2020 een nadelig saldo zijn tussen die bezittingen en schulden. Een nadelig saldo dat Breda, Oosterhout, Altena, Geertruidenberg en Drimmelen op moeten lossen. De gemeenteraden van deze vijf WBO-gemeenten hebben hier eerder mee ingestemd. In ons geval in uw vergadering van 9 april dit jaar, waarbij de business case van Juzt toen een mogelijk tekort van € 2,2 miljoen liet zien. Zoals de situatie zich nu laat aanzien zal op 1 september het nadelig saldo € 4,1 miljoen bedragen. De verslechtering is vooral te wijten aan de niet voorziene kosten voor het opschonen, categoriseren, indexeren en aan de gemeente Breda overdragen van de dossiers van (voormalige) cliënten en medewerkers. De bijdrage van Drimmelen aan de dekking van een tekort van € 4,1 miljoen zal naar verwachting zo'n € 255.000 gaan bedragen waardoor er nu een extra bedrag wordt gereserveerd van € 118.600. Dit is weliswaar een stijging van het bedrag dat op 9 april bekend was (€ 136.400) maar past nog altijd binnen het besluit van de raad om deel te nemen aan een leningovereenkomst tussen Juzt en de WBO-gemeenten die maximaal € 7 miljoen zou belopen. De hoogte van het definitieve bedrag is vooral afhankelijk van de verkoopopbrengst van het nog resterende vastgoed, de afwikkeling van rekening-courant posities met de WBO-gemeenten en de bereidheid van het ministerie van VWS om een deel van haar lening niet op te eisen. Voorgesteld wordt het werkelijke tekort te dekken uit de Algemene Reserve.

a2. Wijziging administratie WBO Jeugd

Vanaf 2021 gaat Breda zelf de administratie voeren van de jeugdzorg in plaats van dat ZorgLokaal dat doet. Dit leidt tot incidentele kosten in 2020 (€ 15.500). Structureel zal de bijdrage van 2021 ruim € 5.000 lager worden. Dat voordeel is verwerkt in de begroting 2021. Tevens hebben we incidentele implementatiekosten voor de inrichting van de BRP koppeling van € 7.400 voor het CJG/de gemeente.

a3. PGB Jeugd

In 2020 lopen de aantallen aanvragen voor PGB's op, waardoor het budget van € 280.000 verhoogd moet worden met € 30.000.

b. Urenverschuivingen

Met name vanwege de coronacrisis was er tijdelijk extra personeel nodig. Tevens is er in 2020 gestart met de pilot procesregisseur. Omdat nog niet duidelijk is hoe deze functie zich gaat ontwikkelen is hiervoor ingehuurd ten laste van vacaturegelden.

c. Covid-19

De rijksoverheid heeft in juni jl. een brief uitgebracht 'Compensatiepakket coronacrisis medeoverheden'. Deze compensatie heeft globaal betrekking op inhaalzorg Jeugd en WMO, sociale werkvoorziening, lokale culturele voorzieningen en toeristenbelasting. Drimmelen ontvangt hiervoor € 234.000 en is volledig vrij in de besteding van deze middelen. De inkomsten ontvangen wij via het

gemeentefonds en worden begroot en verantwoord op het programma Algemene dekkingsmiddelen. De effecten van de aanvullende compensatie zoals aangekondigd begin september zijn nog niet verwerkt in de Najaarsnota.

Op dit moment is nog niet volledig duidelijk wat het effect van Covid-19 is op de budgetten. De nadelen voor toeristenbelasting (€ 88.000), kermissen (€ 27.000) en oud papier (€ 41.000) zijn opgenomen op programma 3. Hierdoor blijft er een bedrag beschikbaar van € 78.000 dat voor een groot deel doorbetaald wordt aan MidZuid. Covid-19 blijft een risico voor Drimmelen met een bandbreedte van € 0,3 tot 0,6 miljoen.

De gemeente heeft voor enkele maanden voor de sportverenigingen op onze sportparken de huur kwijtgescholden (€ 16.400). Hiervoor zal zij via een aparte regeling ook worden gecompenseerd. De begroting wordt daarop nu niet aangepast. Een aantal verenigingen is ook gecompenseerd (€ 13.000). Begin september jl. hebben we een kamerbrief aanvullend compensatiepakket Covid-19 ontvangen waaruit blijkt, dat deze kosten ook gecompenseerd worden. Tevens is door ons aan de exploitant van de zwembaden een tegemoetkoming toegekend van € 52.500. Dit bedrag kan worden opgevangen binnen de stelpost en het budget zwembaden.

d. Voedselbank

De huidige huisvesting van de voedselbank in Made is relatief duur. De tijdelijke gemeentelijke subsidie eindigt in 2021. Structurele huisvesting van de voedselbank in Made is mogelijk bij de Madese Boys, na investering van € 40.000. Deze investering kan worden gedekt uit de reserve Bestuursakkoord. Hierbij wordt € 40.000 gestort in de reserve Kapitaallasten zodat de jaarlijkse kapitaallasten kunnen worden gedekt. De voor 2021 beschikbare subsidie van € 11.000 komt gedeeltelijk te vervallen op het moment dat de huisvesting gereed is.

e. Dekkend AED netwerk

In 2020 investeren we om een volledig dekkend AED netwerk te hebben in alle dorpskernen van de gemeente Drimmelen. De kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve hartveilige gemeente. Deze reserve wordt daarna opgeheven. In de begroting 2021 wordt structureel € 5.000 opgenomen voor onderhoud van de AED's.

f. Kunst

Bij de Voorjaarsnota 2020 is de reserve Kunst opgeheven, omdat onderhoud via de exploitatie of een voorziening moet lopen. Het in de reserve nog beschikbare bedrag is hierdoor tijdelijk vrijgevallen in de exploitatie. Gezien de beperkte omvang van het onderhoud heeft de vorming van een voorziening niet de voorkeur. In de komende tijd plaatsen we incidenteel enkele nieuwe kunstwerken. Hiervoor is een bedrag benodigd van € 70.000. Voorgesteld wordt om hiervoor de beschikbare middelen in een reserve te storten en het restant van € 6.000 af te ramen.

g. Toegankelijkheid/inclusie

Inmiddels is een plan van aanpak gemaakt. In dit plan staat wat de gemeente gaat doen om de komende jaren op een gestructureerde wijze inclusie van inwoners

(verder) te verbeteren. We willen een extra impuls geven aan de uitvoering van inclusie en een goede structuur wegzetten voor interne en externe samenwerking. We willen hiervoor een eenmalig budget beschikbaar stellen van € 100.000 voor facilitering en uitvoering van de actiepunten. Deze kosten kunnen gedekt worden vanuit de Reserve Bestuursakkoord (2020 € 25.000, 2021 € 75.000). De Provincie heeft aangegeven, deze kosten als incidenteel te beschouwen. Hiervoor wordt € 100.000 in de nieuw te vormen reserve Inclusie gestort.

Formeel dient nieuw beleid te lopen via de behandeling van Kadernota of begroting. Door de procesgang rond het opstellen van het projectplan was het niet mogelijk hiervoor tijdig een voorstel te doen. Daarom wordt nu voorgesteld hierover een besluit te nemen bij de behandeling van de Najaarsnota.

Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

Financiële afwijkingen

De gemeenteraad autoriseert met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma (art. 5.1 Financiële verordening gemeente Drimmelen). In haar tussenrapportages heeft het college een meld- en toelichtingsplicht voor financiële afwijkingen op lasten en / of baten van € 25.000 of hoger op (geclusterde) activiteiten of op themaniveau (art. 6.2 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

Daarnaast geldt, dat indien het college voorziet dat een geautoriseerd budget per programma dreigt te worden overschreden, dit door het college bij de behandeling van de voor- of najaarsnota aan de gemeenteraad wordt gemeld. Het college voegt daarbij een voorstel voor wijziging van het budget per programma (inclusief de dekking van de overschrijding) en/of een voorstel voor bijstelling van het beleid (art. 5.4 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

In deze paragraaf rapporteren we de raad over de financiële afwijkingen van dit programma. Voor zover de gepresenteerde mutaties niet kunnen worden gecompenseerd door een verschuiving tussen de programma's dan wel gedekt kunnen worden uit een reserve, is het voorstel het programmasaldo te dekken ten laste van het rekeningresultaat (dat wil zeggen uit de Algemene Reserve).

Tabel 5.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

Algemene Dekkingsmiddelen	2020	2021	2022	2023	2024
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)					
a. Urenverschuivingen	198 V				
b. Lagere energiekosten openbare verlichting, gemeentelijke gebouwen	40 V				
c. Gemeentefondsuitkering: junibrief	234 V				
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	472 V	- N	- N	- N	- N

Verschuiving tussen programma's					
Urenverschuivingen	198- N				
Totaal verschuivingen tussen programma's	198- N	- N	- N	- N	- N

Mutatie reserves					
1. Burger en bestuur					
2. Openbare ruimte	25- N				
3. Ruimte, wonen en economie	507 V				
4. Sociaal domein	106 V	76 V	1 V	1 V	1 V
Overhead					
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	589 V	76 V	1 V	1 V	1 V

Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	V	76 V	1 V	1 V	1 V
	1.060				

a. Urenverschuivingen

Op dit programma staat het saldo verantwoord van de urenmutaties door ziekte, invulling vacatures en tijdelijke vervanging, waardoor de urenverschuivingen tussen de programma's budgettair neutraal zijn.

b. Lagere energiekosten openbare verlichting, gemeentelijke gebouwen

Vanwege LED-gebruik en voordelige collectieve aanbesteding energiekosten worden minderkosten energie geraamd van € 40.000. Het structureel effect wordt verwerkt in de begroting 2021.

c. Gemeentefondsuitkering: junibrief

In de Voorjaarsnota 2020 hebben we de meicirculaire opgenomen. Hierna heeft het ministerie de junibrief uitgebracht. Deze junibrief heeft informatie gegeven of een eerste compensatie voor de kosten van Covid-19. De extra middelen voor 2020 bedragen € 234.000. Tegenover deze inkomsten staan ook uitgaven. Deze zijn gekwantificeerd op programma 3 en het restant is als stelpost opgenomen op programma 4.

Voortgang kapitaalgoederen (kredieten)

Op grond van art. 5.7b Financiële verordening gemeente Drimmelen rapporteren we in de tussenrapportages over de voortgang van investeringskredieten. In deze Najaarsnota beperken we ons daarbij tot die kredieten met financiële afwijkingen > 10% van het investeringskrediet met een ondergrens van € 5.000 (art. 6.2 Financiële verordening gemeente Drimmelen).

Daarnaast geldt dat, indien het college voorziet dat een geautoriseerd investeringskrediet dreigt te worden overschreden, het college dat meldt bij de behandeling van de voor- of najaarsnota aan de gemeenteraad (art. 5.4 Financiële verordening gemeente Drimmelen). Het college voegt daarbij een voorstel voor wijziging van het budget per programma of het investeringskrediet (inclusief de dekking van de overschrijding) en/of een voorstel voor bijstelling van het beleid.

Tabel 5.2 kredieten bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering	Jaar	Status	Raming	Uitgaven	Restant	Mutatie	
Investeringen							
<i>ICT</i>							
a. Vervanging planning & control software	2017	Afsluiten	42.317	20.357	21.960	-21.960	V
<i>Totaal ICT</i>			42.317	20.357	21.960	-21.960	V
Totaal Bedrijfsvoering			42.317	20.357	21.960	-21.960	V

ICT

a. Vervanging planning & control software

De implementatie is afgerond. Het krediet kan worden afgesloten.

Overhead

Financiële afwijkingen

Financiële afwijkingen

Met ingang van de begroting 2017 heeft een wijziging plaatsgevonden van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV). Onderdeel hiervan is dat de Overhead een apart onderdeel is van de begroting. Om deze reden is vanaf de Voorjaarsnota 2017 hieraan ook een apart hoofdstuk gewijd.

Tabel 6.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

Overhead		2020	2021	2022	2023	2024
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
a.	Organisatieontwikkeling	125- N				
b.	Huisvesting	45 V				
c.	Urenverschuivingen	112- N				
Totaal Overhead		192- N	- N	- N	- N	- N

Verschuiving tussen programma's						
c.	Urenverschuivingen	112 V	N	N	N	N
Totaal verschuivingen tussen programma's		112 V	- N	- N	- N	- N

Totaal Overhead na dekking		80- N	- N	- N	- N	- N
----------------------------	--	-------	-----	-----	-----	-----

a. Organisatieontwikkeling

In de kadernota 2021 gaven we aan dat er de afgelopen jaren op bescheiden schaal geïnvesteerd in de ontwikkeling van kennis en kunde van haar medewerkers. Dit terwijl nu en in de toekomst een nog nadrukkelijker beroep zal worden gedaan op de persoonlijke vaardigheden van die medewerkers. Grote maatschappelijke ontwikkelingen als in samenspraak zaken ontwikkelen en digitalisering vragen hierom. Maar ook in onze eigen toekomstvisie is vastgelegd dat gemeente & inwoners: Steeds in gesprek zijn, willen samenwerken, keuzes durven maken, flexibel zijn.

We spraken over een eenmalige inhaalslag en koppelde hieraan een budget van € 250.000. De afgelopen maanden zijn we gestart met extra investeren in deze ontwikkeling. Mede ingegeven door het plotseling veel vanuit huis moeten werken en daarom aangewezen zijn op digitale samenwerkingsvormen. Deze vroegen om deze investering. Daarnaast werken we aan een digitale academie waarin opleidingen gestructureerd worden aangeboden, is het projectmatig werken in gang gezet en geven we een impuls aan de manier waarop we opdrachten aannemen en uitvoeren. Deze extra investering vraagt in 2020 al extra budget.

Om die reden stellen we voor het budgetorganisatieontwikkeling in 2020 te verhogen met €125.000. Een eventueel overschot nemen we in december 2020 mee in de budgetoverhevelingen zodat we ook in 2021 extra kunnen investeren.

b. Huisvesting

Gemeenten worden gecompenseerd door het Rijk vanwege het afschaffen van de aftrekbaarheid van de btw voor sportvoorzieningen. Het afschaffen heeft indirect ook invloed op de btw die gemeenten kunnen terugvorderen op de overhead. Deze compensatie was in 2020 nog niet opgenomen in de begroting.

c. Urenverschuivingen

Door het vertrek van een manager was tijdelijke inhuur noodzakelijk. Dit wordt gedekt binnen de reguliere formatie. Vanwege Covid-19 zijn er met name door communicatie meer uren besteed aan algemene communicatie en minder aan projecten zoals de Omgevingswet, omdat deze met een jaar is uitgesteld.

Bijlagen

1. Begrotingswijziging

1. Begrotingswijziging

In onderstaand overzicht zijn de positieve bedragen per saldo lagere uitgaven dan begroot (dus voordelen) en zijn de negatieve bedragen per saldo hogere uitgaven (dus nadelen). De tabel is een recapitulatie van de afwijkingen zoals vermeld in de programma's.

Tabel Bijl.1

Programma's		Saldo lasten en baten				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	Burger en bestuur	48.875- N	- N	- N	- N	- N
2.	Openbare ruimte	104.755- N	8.368- N	868- N	868- N	868- N
3.	Ruimte, wonen en economie	653.548- N	7.497 V	7.497 V	7.497 V	7.497 V
4.	Sociaal Domein	344.583- N	76.333- N	1.333- N	1.333- N	1.333- N
O.	Overhead	192.484- N	- N	- N	- N	- N
	Algemene dekkingsmiddelen / bedrijfsvoering	471.680 V	- N	- N	- N	- N
	Reserves	588.639 V	76.333 V	1.333 V	1.333 V	1.333 V
Totaal generaal programma's - Saldo		283.925- N	871- N	6.629 V	6.629 V	6.629 V

2. Bijlage schuld- en reservepositie

2. Bijlage schuld- en reservepositie

Inleiding

De financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet geeft in artikel 6 richtlijnen voor het opstellen van de beide tussentijdse rapportages, de Voorjaarsnota en de Najaarsnota. Zo moeten beide rapportages niet alleen inzicht geven in beleidsmatige en financiële afwijkingen maar ook in afwijkingen in de financiële positie van de gemeente en de raming van de uitputting van de investeringskredieten.

Het college geeft in deze bijlage in de financiële positie. Of beter gezegd - en zoals dat door de financiële verordening wordt gevraagd - de schuldpositie en reservepositie.

Schuldpositie

De schuldpositie van een gemeente wordt weergegeven via een kengetal, de netto schuldquote. De berekeningswijze van de netto schuldquote is voor iedere gemeente gelijk. Net zoals de berekening van andere kengetallen is dit vastgelegd in de "Regeling vaststelling wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in begroting en jaarverslag provincies en gemeenten".

Bij de berekening wordt het verschil bepaald tussen enerzijds de vaste schulden, netto vlottende schulden en overlopende passiva en anderzijds de uitzettingen, de liquide middelen en overlopende activa. Dat verschil wordt afgezet tegen de totale baten (exclusief reservemutaties).

In de begroting 2020 heeft Drimmelen de volgende ontwikkeling van de netto schuldquote begroot:

2020	2021	2022	2023
45%	45%	41%	34%

Op dit moment heeft de gemeente een kortlopende kasgeldlening bij de BNG uitstaan van € 3 miljoen. In de maand juli heeft de gemeente een soortgelijke lening omgezet in een lening voor de duur van een jaar en een omvang van € 5 miljoen. De vaste schuldpositie is hierdoor verzwaaard, waardoor de netto schuldquote in 2020 bij het afsluiten van het jaar met een score van 49% naar verwachting weliswaar hoger zal zijn dan de begrote 45% maar ruim binnen het voor gemeenten gangbare plafond van 110% zal blijven. Voor een raming over het verloop in latere jaren wordt naar de begroting 2021 verwezen.

Reservepositie

De reservepositie wordt uitgedrukt via het kengetal solvabiliteitsratio. Ook die berekening van dit ratio is bepaald in de hiervoor genoemde regeling. Het geraamde eigen vermogen van een gemeente wordt daarbij in verhouding gebracht met het geraamde totaal aan passiva.

In de begroting 2020 heeft Drimmelen de volgende ontwikkeling van het solvabiliteitsratio begroot:

2020	2021	2022	2023
49%	50%	51%	53%

Het totaal aan passiva zal door de hogere vaste schuldenpositie in 2020 toenemen. Het solvabiliteitsratio zal met 47% naar verwachting wat lager zijn dan de begrote 49%. Wel zal de solvabiliteit nog altijd hoger zijn dan de voor gemeenten gangbare norm ($\geq 35\%$).

3. Bijgestelde exploitatieopzetten

3. Bijgestelde exploitatieopzetten

**Exploitatieopzet:
Oranjeplein
Terheijden plandeel
1, 2 en 3**

bijgewerkt : augustus
2020

*Bedragen zijn
exclusief BTW*

	raadsbesluit 16-10- 2014	Geactualiseerd NJN 2018	Geactualiseerd NJN 2019	Geactualiseerd NJN 2020
Uitgaven	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)
Vorbereidings- en verwervingskosten				
verwervingskosten openbare ruimte	€ 0	€ 2.940	€ 2.940	€ 2.940
archeologie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
overige kosten (incl taxatie en bodemonderz)	€ 10.063	€ 6.202	€ 6.202	€ 6.202
Subtotaal	€ 10.063	€ 9.142	€ 9.142	€ 9.142
Advies- en beheerskosten				
Adviezen van derden: bestemmingsplan				
Adviezen van derden: algemeen				
Adviezen van derden: fiscale toets	€ 640	€ 0	€ 0	€ 0
Adviezen van derden: juridische toets	€ 6.000	€ 4.640	€ 4.640	€ 4.640
beheers- en administratiekosten (uren)				
* Grondgebied RO	€ 19.467	€ 12.756	€ 12.756	€ 12.756
* Grondgebied GZ	€ 4.603	€ 7.294	€ 6.127	€ 6.127
* Openbare werken	€ 3.948	€ 1.809	€ 602	€ 602
* Openbare werken (Cincera)		€ 7.585	€ 6.638	€ 6.638
* middelen	€ 279	€ 73	€ 73	€ 73
Subtotaal	€ 34.937	€ 34.157	€ 30.836	€ 30.836
Bouw- en woonrijp maken				
Uitvoering bouw- en woonrijp maken	€ 190.000	€ 190.000	€ 193.392	€ 137.434
Subtotaal	€ 190.000	€ 190.000	€ 193.392	€ 137.434

Bijdragen reserve Ruimtelijke ontwikkelingen							
<i>plandeel 1 (bibliotheek Brabantstraat)</i>							
* 12 appartementen / 4 woningen	€ 31.293	€ 31.293		€ 31.293		€ 31.293	
<i>plandeel 2 (seniorenwoningen Brabantstraat)</i>							
* 2 woningen (2 x 142 m2)	€ 3.053	€ 3.053		€ 3.053		€ 3.053	
<i>plandeel 3 (voormalig politiebureau)</i>							
* oppervlakte 530 m2	€ 5.698	€ 5.698		€ 5.698		€ 5.698	
Subtotaal	€ 40.044		€ 40.044		€ 40.044		€ 40.044
Bijdrage reserve Groenaanleg							
<i>plandeel 1 (bibliotheek Brabantstraat)</i>							
* appartementen en woningen	€ 5.822	€ 5.822		€ 5.822		€ 5.822	
<i>plandeel 2 (seniorenwoningen Brabantstraat)</i>							
* 2 woningen (2 x 142 m2)	€ 568	€ 568		€ 568		€ 568	
<i>plandeel 3 (voormalig politiebureau)</i>							
* oppervlakte 530 m2	€ 1.060	€ 1.060		€ 1.060		€ 1.060	
Subtotaal	€ 7.450		€ 7.450		€ 7.450		€ 7.450
Restrisico voor vervuiling van gronden	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Planschade	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totale uitgaven	€ 282.494		€ 280.792		€ 280.864		€ 224.906

Opbrengsten	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)
Verkoop gronden							

* plandeel 1 (Bibliotheek Brabantstraat)	€ 440.000-	€ 440.000-	€ 440.000-	€ 440.000-	€ 440.000-	€ 440.000-
* plandeel 2 (seniorenwoningen Brabantstraat)	€ 0	€ 1.120-	€ 1.120-	€ 1.120-	€ 1.120-	€ 1.120-
* plandeel 3 (voormalig politiebureau)	€ 90.000-	€ 90.000-	€ 90.000-	€ 90.000-	€ 90.000-	€ 90.000-
Subtotaal	€ 530.000-	€ 531.120-	€ 531.120-	€ 531.120-	€ 531.120-	€ 531.120-
Overdracht openbare ruimte						
Vererving openbare ruimte (teruglevering)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Subtotaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Planvoorbereidings kosten						
Bijdrage archeologie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bijdrage planvoorbereidingsko sten afspraak VB	€ 45.000-	€ 45.000-	€ 45.000-	€ 45.000-	€ 45.000-	€ 45.000-
Subtotaal	€ 45.000-	€ 45.000-	€ 45.000-	€ 45.000-	€ 45.000-	€ 45.000-
Bouw- en woonrijp maken						
Bijdrage globale raming kosten	€ 125.000-	€ 125.000-	€ 128.392-	€ 128.392-	€ 72.434-	€ 72.434-
Subtotaal	€ 125.000-	€ 125.000-	€ 128.392-	€ 128.392-	€ 72.434-	€ 72.434-
Bijdrage reserves						
Bijdrage Ruimtelijke ontwikkelingen	€ 40.044-	€ 40.044-	€ 40.044-	€ 40.044-	€ 40.044-	€ 40.044-
Bijdrage Groenaanleg	€ 7.450-	€ 7.450-	€ 7.450-	€ 7.450-	€ 7.450-	€ 7.450-
subtotaal	€ 47.494-	€ 47.494-	€ 47.494-	€ 47.494-	€ 47.494-	€ 47.494-
Bijdrage planschade	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totale Opbrengsten	€ 747.494-	€ 748.614-	€ 752.006-	€ 752.006-	€ 696.048-	€ 696.048-

Subtotaal Project	€ 465.000-	€ 467.822-	€ 471.142-	€ 471.142-	€ 471.142-	€ 471.142-
--------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Reserveboekingen Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal
---	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

	reserveboek. raming	reserveboek. raming	reserveboek. raming	reserveboek. raming	reserveboek. raming	reserveboek. raming	reserveboek. raming
Winstnemingen tgv AR GB	465.000	0	467.822	0	471.142	0	471.142
Totale Reserveboekingen	465.000	0	467.822	0	471.142	0	471.142

**Exploitatieopzet:
 Prinsenvolder
 Made**

bijgewerkt :
 augustus 2020

*Bedragen zijn
 exclusief BTW*

	Geactualiseerd erd NJN 2014	Geactualiseerd erd NJN 2018		Geactualiseerd erd NJN 2019		Geactualiseerd erd NJN 2020	
UITGAVEN	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)
Vorbereidings- en verwervingskosten							
afwaardering inbrengwaarde							
verwervingskosten tbv openbare ruimte	€ 249.680	€ 249.680		€ 249.680		€ 249.680	
bodemonderzoek verwervingen archeologie	€ 0	€ 1.500		€ 1.500		€ 1.500	
overige kosten tijdelijk beheer	€ 2.949	€ 5.772		€ 5.772		€ 5.772	
Overige kosten : diversen tlv gemeente		€ 6.618		€ 6.618		€ 6.618	
overige kosten (verplaatsing paardenvereniging)		€ 71.602		€ 71.602		€ 71.602	
overige kosten (w.o. Zuideindsestraat)	€ 13.583	€ 61.397		€ 61.397		€ 61.397	
Subtotaal			€ 396.569		€ 396.569		€ 396.569
Advies- en beheerskosten							
Adviezen van derden: bestemmingsplan	€ 13.005						
Adviezen van derden: algemeen beheers- en administratiekosten (uren)	€ 19.529						

Openbare werken	€ 93.903	€ 91.522		€ 122.636		€ 122.636	
Openbare werken (Cincera)	€ 20.000	€ 85.051		€ 70.051		€ 70.051	
Grondgebied GZ / RO	€ 144.553	€ 149.695		€ 149.985		€ 149.985	
Middelen	€ 4.540	€ 4.345		€ 4.345		€ 4.345	
Grondgebied RO	€ 3.925	€ 0		€ 0		€ 0	
Externe / Jurist	€ 23.827	€ 16.412		€ 16.412		€ 16.412	
Adcim advies OW	€ 22.170	€ 92.322		€ 92.322		€ 92.322	
Subtotaal			€ 439.345		€ 455.749		€ 455.749
bouwrijp maken	€ 1.500.000	€ 1.347.693	€ 1.347.693	€ 1.347.693	€ 1.347.693	€ 1.347.693	€ 1.347.693
woonrijp maken	€ 1.000.000	€ 1.545.447	€ 1.545.447	€ 1.647.217	€ 1.647.217	€ 1.648.265	€ 1.648.265
Overige kosten tbv bouwcombinatie							
Overige kosten : diversen tlv bouwcombinatie	€ 0	€ 13.016		€ 13.016		€ 13.016	
overige kosten naheffing grondwaterbel	€ 11.541	€ 11.541		€ 11.541		€ 11.541	
Subtotaal			€ 24.557		€ 24.557		€ 24.557
Overige kosten	€ 0	€ 0		€ 0		€ 0	
rentekosten / financieringslasten	€ 2.602	€ 2.602		€ 2.602		€ 2.602	
overige kosten rente naheffing	€ 5.128	€ 5.128		€ 5.128		€ 5.128	
Subtotaal			€ 7.730		€ 7.730		€ 7.730
Uitgifte kosten	€ 0						
planschade	€ 233.519	€ 270.727		€ 270.727		€ 270.727	
overige kosten planschade	€ 20.703	€ 27.396		€ 27.396		€ 27.396	
Subtotaal			€ 298.123		€ 298.123		€ 298.123
Afdracht reserves							
afdracht ruimtelijke ontwikkelingen (via 980)	€ 600.796	€ 600.796		€ 600.796		€ 600.796	

afdracht groenaanleg (via 980)	€ 279.440	€ 279.440		€ 279.440		€ 279.440	
Subtotaal			€ 880.236		€ 880.236		€ 880.236
Totale uitgaven	€ 4.265.393		€ 4.939.700		€ 5.057.874		€ 5.058.922

OPBRENGSTEN	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)
Opbrengsten							
bijdrage algemene reserve							
bijdrage bouwen woonrijp maken (incl. overige kosten)	2.500.000-	2.932.697-		2.910.355-		2.910.355-	
bijdrage planvoorbereiding	394.000-	394.000-		394.000-		394.000-	
bijdrage ruimtelijke ontwikkelingen	600.796-	600.796-		600.796-		600.796-	
bijdrage groenaanleg	279.440-	279.440-		279.440-		279.440-	
Subtotaal			4.206.933		4.184.591		4.184.591
Verkopen / bijdragen							
grondverkopen onbebouwde terreinen	3.303.400-	3.303.400-		3.303.400-		3.303.400-	
grondverkopen onbebouwde terreinen	38.000-	38.000-		38.000-		38.000-	
diverse grondverkopen tbv openbare ruimte	249.770-	249.770-		249.770-		249.770-	
diverse grondverkopen	-	-		-		-	
bijdragen planschades	254.222-	298.123-		298.123-		298.123-	
Subtotaal			3.889.293		3.889.293		3.889.293
Totaal opbrengsten	7.619.628		8.096.226		8.073.884		8.073.884

Subtotaal Project	3.354.235	-	3.156.526	-	3.016.009	-	3.014.962
	-		-		-		-

Reserveboekingen Algemene Berijfsreserve Grondbedrijf	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming
Winstnemingen tgv AR GB	3.354.235		3.156.526		3.016.009		3.052.187
Verliesnemingen tlv AR GB ambtelijke kosten 2017/2020							-37.225
Totaal WINST	3.354.235	0	3.156.526	0	3.016.009	0	3.014.962

**Exploitatieopzet:
Degaterrein Lage
Zwaluwe**

bijgewerkt : augustus
2020

*Bedragen zijn exclusief
BTW*

	Raad 11 mei 2017	Geactualiseerd NJN 2019		Geactualiseerd NJN 2020	
UITGAVEN	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)
Vorbereidings- en verwervingskosten					
bodemonderzoek verwervingen	€ 5.089	€ 5.089		€ 5.089	
archeologie	€ 427	€ 427		€ 427	
begeleiden verkoopprocedure	€ 250	€ 427		€ 427	
rentekosten boekwaarde miv 1-1-2021 (1% rente)				€ 822	
overige verkoopkosten	€ 0	€ 427		€ 6.490	
Subtotaal	€ 5.766		€ 6.369		€ 13.254
Uitgiftekosten					
BTW 21% : bedrijfskavel 1	€ 39.690	€ 39.690		€ 39.690	
BTW 21% : bedrijfskavel 2	€ 68.708	€ 68.708		€ 68.708	
Subtotaal	€ 108.398		€ 108.398		€ 108.398
Advies- en beheerskosten					
Adviezen van derden: bestemmingsplan	€ 12.350	€ 10.850		€ 10.850	
Adviezen van derden: diverse toetsen en onderzoeken	€ 4.300	€ 2.300		€ 9.035	
Adviezen van derden: fiscale toets	€ 1.295	€ 1.295		€ 1.295	
Adviezen van derden: juridische toets	€ 5.877	€ 5.877		€ 5.877	
Beheers- en administratiekosten (uren)					
afd Grondgebied	€ 24.489	€ 34.572		€ 38.045	
afd Openbare Werken	€ 15.590	€ 27.276		€ 32.415	
afd Middelen	€ 312	€ 0		€ 0	
Subtotaal	€ 64.212		€ 82.170		€ 97.517

Bouwrijp en woonrijp maken openbare ruimte	€ 260.000	€ 260.000	€ 260.000	€ 260.000	€ 260.000
Extra kosten ivm flora / fauna wetgeving	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 6.885	€ 6.885
Afdracht reserve Ruimtelijke Ontwikkelingen					
bedrijfskavel 1 : incl een bedrijfswoning	€ 11.750	€ 11.750		€ 11.750	
bedrijfskavel 2 : incl twee bedrijfsoningen	€ 21.685	€ 21.685		€ 21.685	
Subtotaal	€ 33.435		€ 33.435		€ 33.435
Totale uitgaven	€ 486.811		€ 505.372		€ 519.489

OPBRENGSTEN	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)
Opbrengsten					
Verkoop bedrijfskavel 1	€ -189.000	€ -189.000		€ -189.000	
BTW 21% verkoop bedrijfskavel 1	€ -39.690	€ -39.690		€ -39.690	
Bijdrage verkoopkosten bedrijfskavel 1		€ -90		€ -90	
Verkoop bedrijfskavel 2	€ -327.180	€ -327.180		€ -327.180	
BTW 21% verkoop bedrijfskavel 2	€ -68.707	€ -68.708		€ -68.708	
Subtotaal	€ -624.577		€ -624.668		€ -624.668
Totaal opbrengsten	€ -624.577		€ -624.668		€ -624.668

Subtotaal Project	€ -137.766	€ 0	€ -119.295	€ 0	€ -105.179
--------------------------	-------------------	------------	-------------------	------------	-------------------

Reserveboekingen Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming
Winstnemingen tgv AR GB	137.766		119.295		105.179
Totaal saldo woningbouwproject	137.766	0	119.295	0	105.179

**Exploitatieopzet:
Kavels
Antwerpsestraat /
Geraniumstraat Made**

bijgewerkt : augustus
2020

*Bedragen zijn exclusief
BTW*

UITGAVEN	Raad 11 april 2019	Geactualiseerd NJN 2019		Geactualiseerd NJN 2020	
	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)	Totaal exploitatie raming (uitg.)
Vorbereidings- en verwervingskosten					
bodemonderzoek verwervingen	2.708	2.708		2.708	
archeologie	2.806	2.806		2.806	
begeleiden verkoopprocedure	9.100	8.500		8.500	
rentekosten boekwaarde per 1-1-2021 (1% rente)				418	
overige verkoopkosten	-	1.300		1.300	
Subtotaal	14.614		15.314		15.731
Uitgiftekosten					
BTW 21% : bedrijfskavel 1	21.208	21.208		21.208	
BTW 21% : bedrijfskavel 2	45.801	45.801		45.801	
Subtotaal	67.009		67.009		67.009
Advies- en beheerskosten					
Adviezen van derden: bestemmingsplan	6.234	6.234		5.983	
Adviezen van derden: diverse toetsen en onderzoeken	10.700	10.700		10.700	
Adviezen van derden: opstellen overeenkomsten	1.807	1.807		2.715	
beheers- en administratiekosten (uren)					
afd Grondgebied	9.847	14.288		20.376	
afd Openbare Werken	1.326	1.326		1.326	
afd Middelen	166	-		-	
Subtotaal	30.080		34.355		41.100

Bouwrijp en woonrijp maken openbare ruimte Geraniumstr	4.591	4.591	4.591	4.591	4.591
Afdracht reserve Ruimtelijke Ontwikkelingen					
Antwerpsestraat Made	5.000	5.000		5.000	
Geraniumstraat Made	5.000	5.000		5.000	
Subtotaal	10.000		10.000		10.000
Totale uitgaven	126.294		131.269		138.431

OPBRENGSTEN	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)	Totaal exploitatie raming (opbr.)
Opbrengsten					
verkoop Antwerpsestraat Made	100.992-	100.992-		100.992-	
BTW 21% verkoop Antwerpsestraat	21.208-	21.208-		21.208-	
Reservering tekort	9.400	9.400		9.400	
Verkoop Geraniumstraat Made	218.099-	218.099-		218.099-	
BTW 21% verkoop bedrijfskavel 2	45.801-	45.801-		45.801-	
Reservering tekort	8.120	8.120		8.120	
Subtotaal	368.580-		368.580-		368.580-
Totaal opbrengsten	368.580-		368.580-		368.580-

Subtotaal Project	242.286-	-	237.311-	-	230.149-
--------------------------	-----------------	---	-----------------	---	-----------------

Reserveboekingen Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming	Totaal reserveboek. raming
Winstnemingen tgv AR GB	242.286		237.311		230.149
Totaal saldo woningbouwproject	242.286	0	237.311	0	230.149